

Uredništvo - upravna Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 Kr, za inostranstvo 31-50 Kr.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.347 za inserate

SLOVENEC

NOVEMBER 1943

21
NEDELJA

Fortschreiten des deutschen Gegenangriffs bei Kiew

Umfangreiche Beute und zahlreiche Gefangene bei der Einnahme von Schitomir - Zusammenbruch der bolschewistischen Angriffe bei Smolensk - Luftwaffe im Mittelmeer beschädigte durch Bombenvolltreffer einen Kreuzer und einen Zerstörer schwer

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 20. November. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im grossen Dnjepr-Bogen und bei Tscherkassy kam es gestern nur zu örtlichen Kämpfen.

Im Kampfgebiet von Kiew stossen unsere zum Gegenangriff angetretenen Divisionen trotz zähen feindlichen Widerstandes und schwieriger Wetter- und Geländebedingungen weiter vor. Mehrere heftige Entlastungsangriffe der Sowjets scheiterten. Die vor einigen Tagen von feindlichen Kräften besetzte Stadt Schitomir wurde von unseren Truppen eingeschlossen und gestern im Sturm genommen. In der Stadt und bei der Säuberung des zurückeroberten Gebietes fielen zahlreiche Gefangene und umfangreiche Beute in unsere Hand.

Beiderseits Kiew wurde auch gestern erbittert gekämpft. Während südwestlich der Stadt die harten Kämpfe im Gange sind, wurden nordöstlich Kiew alle von zahlreichen Schlachtfliegern unterstützten Durchbruchversuche der Sowjets vereitelt und örtliche Einbrüche durch Gegenstösse beseitigt.

Westlich und nordwestlich Smolensk wurden die mit neu herangeführten starken Kräften auch gestern angreifenden Sowjets wieder blutig abgeschlagen. Teilweise brachen die feindlichen Angriffe schon im zusammengefassten Abwehrfeuer an unserer Front zusammen.

Im Einbruchraum südwestlich Kiew lebhaft örtliche Kämpfe. An der süditalienischen Front herrschte beiderseitige rege Artillerie- und Spätruppentätigkeit. Durch ein eigenes Stosstruppentreffen südwestlich Mignano wurden Stellungen verbessert erzielt.

Im östlichen Mittelmeer griff die Luftwaffe einen feindlichen Flottenverband an und beschädigte durch Bombenvolltreffer einen Kreuzer und einen Zerstörer schwer.

Feindliche Fliegerverbände stiessen bei Tage bis an die deutsche Westgrenze und in der Nacht in das westliche Reichsgebiet vor. Durch Bombenwürfe entstanden Schäden und Verluste. Sieben feindliche Flugzeuge wurden hierbei und zwei weitere über dem Atlantik abgeschossen.

Deutsche Flugzeuge griffen in der vergangenen Nacht erneut Einzelziele in London an.

Napredovanje nemškega protinapada pri Kijevu

Obsežen plen in številni ujetniki pri zasedbi Žitomira - Zlom boljševiških napadov pri Smolensku - Zračno orožje je težko poškodovalo v Sredozemskem morju z bombnimi zadetki v polno eno križarko in en rušilec

Führerjev glavni stan, 20. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: V velikem Dnjeprskem lovu in pri Čerkasiju je prišlo večerj samo do krajevnih bojev.

Na bojnem področju pri Kijevu prodirajo naše k protinapadu nastopivše divizije navzile žilavemu sovražnikovu odporu in težavnim vremenskim in ozemeljskim razmeram še naprej. Več močnih sovjetskih razbremenilnih napadov se je izjalovilo. Pred nekaj dnevi od sovražnih sil zasedeno mesto Žitomir je bilo od naših čet obkoljeno ter večerj v naskoku zavzeto. V mestu ter pri izščenju zopet zavzetega ozemlja so padli v naše roke številni ujetniki in obsežen plen.

Na obeh straneh Gomela so se tudi večerj srdito borili. Medtem ko so južnozapadno od mesta v teku trdi boji, so bili severovzhodno od Gomela po številnih bojnih letalih podprti poskusi prodora Sovjetov preprečeni in krajevni vdorji s protisukni očiščeni.

Zahodno in severozahodno od Smolenska so bili z na novo pripeljanimi

močnimi silami napadajoči Sovjeti tudi večerj krvavo zavrnjeni. Deloma so se sovražnikovi napadi zrušili že v stranjem obrambnem ognju ob našem bojišču.

Na vdornem prostoru južnozahodno od Nevela živahni krajevni boji.

Na južnoitalijanskem bojišču je vladala na obeh straneh živahno topniško in izvidniško delovanje. S podjetjem neke lastne napadalne skupine južnozahodno od Mignano so bila dosežena zboljšanja položaja.

Na vzhodnem Sredozemskem morju je napadalo letalstvo neke sovražne skupine ladij ter težko poškodovalo z zadetki v polno eno križarko in en rušilec.

Sovražne letalske skupine so podrlje podnevi do nemške zahodne meje in ponoči nad zahodno državno ozemlje. Zaradi vrženih bomb so nastale škode in izgube. Pri tem je bilo sestreljenih sedem sovražnih letal in dve nadaljni nad Atlantikom.

Nemška letala so napadla v minuli noči posamezne cilje v Londonu.

Vojaški znak SS za vojne invalide

Berlin, 19. nov. DNB. Narodno socialistična stranka korespondenca poroča: Führer je ustanovil »vojaško značko SA za vojne invalide«, ki bo podeljena vsem invalidom, ki sodelujejo pri predvojaški vzgoji strankinih organizacij in ki so se odlikovali v boju proti sovražnikom.

Moč nemških podmornic

Stockholm, 20. nov. DNB. Angleški kontreadmiral Francis S. Low, namestnik šefa neke podmorniške skupine, je ugotovil: »Vemo, da razpolagajo Nemci danes z znatnim številom podmornic. Te podmornice imajo močno udarno silo. Položaj glede podmorniške vojne se ni mnogo spremenil.«

Tudi Litva spoznala sovjetsko nevarnost

Kovno, 2. nov. DNB. Pod naslovom »Litvanec hočejo živeti in početi bitt uničenje« zavzema veliki litvanski dnevnik »Atritis« ponovno stališče k moskovskim težnjam na baltske dežele in pravi: »Mali narodi so morali v toku stoletij marsikaj doživeti. Za vsakega Litvanca je popolnoma nerazumljivo, da bi nas boljševiki hoteli »osvoboditi«. Litvanski narod hoče živeti in početi bitt od boljševikov enostavno uničen. Vse predobro vemo, da nam boljševizem ne prinaša osvoboditve.«

Streljanje v Kairu

Zeneva, 19. nov. DNB. Po poročilih »Daily Sketcha« je prišlo zadnje čase v Kairu večkrat do streljanja med policijo in med demonstranti. Vršile so se namreč demonstracije, ki so prisilile krajevno policijo, da je streljala na demonstrirajočo množico. Pri tem so bili bitji trije dijaki.

Stockholm, 20. nov. DNB. De Valera je izjavil v Dailu, da se Irski nahaja sedaj v nevarni krizi. Vlada apelira na dobro voljo in podporo vseh Ircev.

Knox priznava izgube po obrokih

Tokio, 19. 11. Vzhodnoazijska služba DNB-ja. »Zaradi naraščajočih zahtev severnoameriškega ljudstva, naj vojna poročila odgovorjajo resnici,« piše »Domei«, »je sedaj pričelo ameriško mornariško ministrstvo objavljati izgube, ki jih je utrpela mornarica USA pri Bougainvillu. Seveda le v obrokih. K obema rušilecema, katerih izgubo je ministrstvo priznalo v sredo, prihaja sedaj še izguba križarke »Northampton« z 9050 tonami, ki je bila objavljena v četrtek. Verjetno bodo v naslednjih objavljene severnoameriškega občinstvu v majhnih obrokih še nadaljnje izgube.

Razumemo,« poroča »Domei« dalje, »da mornariški minister Knox ne more v eni sapi priznati izgubo skoraj polovice ameriške mornarice v južnem Pacifiku, čeprav tako velikih izgub ni mogoče dolgo prikrivati. Vprašanje, pred katerim sedaj stoji Knox, je ogromno. Prisiljen je namreč, da »znova zgradi« svojo mornarico, preden bo priznal, da je bila razbita. Položaj še bolj otežkoča dejstvo, da je bila mornarica pravkar izpolnjenjena in da je izplula z razvitimi zastavami, da pa so jo japonski letalci tako uničili, da je ne bo več mogoče spoznati.«

Estonski kmetje odgovarjajo Stalinu

Reval, 19. nov. DNB. Ogorčenje zaradi Stalinove izjave o usodi nekdanjih baltskih držav se še nadalje izraža v protestnih zborovanjih vseh slojev prebivalstva na Estonskem.

V Maerjamaa so se zbrali kmetje in so zavzeli nedvoumno stališče proti Stalinovim »osvobodilnim namenom«. Vodja estonskega glavnega urada za ljudsko prosveto Neret je v svojem govoru opozoril na grozovitosti sovjetske vlade v letih 1939 in 1940 ter je poudaril, čisto

prekinjen z viharnim navdušenjem, da se Estonci ne tejejo k »sovjetskemu narodu« in da ni estonski narod nikdar prostovoljno pripadal sovjetskemu narodu ter da jim tudi noče pripadati. »Moje, ki so se borili v gozdovih, prostovoljci na bojišču, v nemški vojski, v estonski brigadi ali v bataljonu »Narva«, ki je proslavil svoje ime in ime estonskega naroda, vsi ti moške vtelesujejo resnično stališče estonskega naroda do boljševizma. Mi se še vedno borimo za

Poljski pribežniki o boljševiškem peklu

Grozote v boljševiških delavskih taboriščih — Z revolverji so jih silili med »prostovoljce«

Berlin, 19. nov. DNB. Pri Sovjetih osnovana poljska divizija je, kot smo že poročali, na srednjem odseku vzhodnega bojišča prvič posegla v boj. Ob tej priložnosti so vsi njeni deli polnoštevilno prešli na nemško stran. Izpovedi ubežnikov nam razgrinjajo presenljivo sliko o postopanju s Poljaki v Sovjetski Zvezi, ki znova razkriva grozote boljševiškega sistema.

Po sovjetski zasedbi vzhodne Poljske v jeseni 1939 so bile izvršene obsežne deportacije Poljakov. Narednik Poplawski je pripovedoval: »Takrat sem se tri ali štiri dni skrival. Nato sem naletel na nekega sovjetskega vojaka, ki mi je rekel, da se mi ni treba skrivati. Zato sem bil nekaj dni doma in kmalu nato aretiran. Dokazili so me, da skrivam poljske partizane in da nakupujem orožje. Vprašali so me, čemu sem bil odlikovan z nekim poljskim odlikovanjem, koliko častnikov sem postrelil in tako dalje. Med preiskavo so vlivali vodo v nos in moral sem skoraj dve uri stati nag v vodi. Nisem več pričakoval, da bom vse to preživel in res ne vem, kako sem mogel vse to prebiti, ker sem že bljuval kri.«

Deportiranci so prišli z ali brez sode. Poplawski je bil n. pr. obsojen na 15letno prisilno delo v prisilni delavski taborišča, kjer jih je mnogo pomrlo zaradi pomanjkanja, telesnih naporov in lakote. Stanislav Repest, ki je bil zaposlen v neki tovarni v Altajskem področju, je izpovedal: »Mnogi izmed nas so umrli. Zlasti za žene je bilo delo v žepeljenih tovarnah pretežko.« Nek drug Poljak poroča, da je umrlo 50% ujetnikov, ker posamezniki niso mogli izvršiti dela, ki so ga od njih zahtevali. »Vem za smrt petih katoliških duhovnikov.« Kdor pa ni vsega tega opravi, kar so mu nalozili, je za kazen dobil le tretjino krušnega obroka.

Po sklepu pogodbe med Sovjeti in Sikorskimi je bilo nekaj Poljakov izpuščenih. Ko pa so bile pozneje Sikorskijske čete prepeljane v inozemstvo, je bilo svobode konec ter so bili Poljaki znova poslani v taborišča ali v delavske bataljone. V pričetku leta 1943 so osnovali Sovjeti, ki so hoteli demonstrativno pokazati svoje stališče v poljskem vprašanju, eno poljsko divizijo, ki so jo, kot v zasmeh, dali ime poljskega borca za svobodo Tadeusa Koszuszka. Izmed preganjenih poljskih državljani, ki so po množičnih pokoljih v stilu katynskega množestvenega umora in po tisočglavem umiranju zaradi lakote in mraza še ostali v prisilnih taboriščih, so v maju leta 1943 vojaški komisarjati izbrali za vojaško službo sposobne moške, ki naj bi postavljali to divizijo. Njen častniški zbor so tvorili boljševiki poljskega in ukrajinskega rodu. Kot pri vsaki boljševiški enotini je deloval tudi tu znani politični aparat židovskih komisarjev, ki so ga v tem primeru nazvali »oddelek za politično vzgojo«.

Nikolaj Litawer je odgovoril na vprašanje, kako je prišel k diviziji: »Živel sem na Poljskem. Dasi sem Belorus, so mi rekli, da moram navzile temu stopiti v armado, ker sem poljski državljan, ker obvladam poljski jezik in ker zato razumem povelja.« »Podpisil prijavo kot prostovoljec.« so mi rekli. Kako naj ne podpišem. Tam sedi stražnik in vzame vse s seboj, ki ne podpišejo. Bili so res primeri, ko nekateri niso podpisali in ti so bili takoj odvedeni v zapore.«

»Rekli so nam, da ne pridemo na fronto, preden ne prekorajimo poljske meje.« je poročal Maksim Kiško. »Rekli so nam dalje, da ostanemo v etapi kot tretja obrambna črta. Toda porinili so nas v osredje. Ko so z raketo dali signal za napad, ni nihče zapustil strelskega jarka. Takrat so začeli židovski ko-

osvoboditev naših sonarodnjakov, ki trenutno čakajo v prisilnih delavskih taboriščih v Sibiriji ter za to, da bi bili končno varni, da ne bo na vzhodu več nobene vlade, ki bi iztegovala svoje kremplje po našem narodu in po ostalih kulturnih narodih.«

To je že en dokaz, kako se mali evropski narodi upirajo sovjetskemu »osvobodilcem« ter z orožjem branijo svojo neodvisnost in svobodo.

misarji in boljševiki streljati na ljudi. Poleg mene je bil nekdo ustreljen, ker ni hotel iz strelskega jarka. Videl sem, da so mnogi prebegnili k Nemcem. Takrat sem mislil, da me bodo Sovjeti na mestu ubili. Vendar sem pričakal Nemce ter jim izročil svojo streljano. Kakor izhaja iz izpovedi ujetnikov divizije »Koszuszkow«, so povzročile vesti o množestvenem umoru pri Katynu grozo, jezo in strah. Omembe vredno je, da po izjavi Stanislava Retesta vojakom divizije »Koszuszkow« Sovjeti dejstva katynskega umora sploh niso prikrivali. Repest je dejal, da so mu pripovedovali, ko je s svojo divizijo potoval skozi Smolensk, da je v gozdovih v bližini bilo umorjenih 12.000 poljskih častnikov. Politični namestnik bataljonskega poveljnika, neki Poljak iz W., je dal razumeti, da so sovjetska oblastva odredila umor omenjenih 12.000 poljskih častnikov. Zaradi tega množestvenega umora so nastali spori med Sikorskimi in Kremljem. Pripadniki divizije niso imeli razloga dvomiti o resničnosti teh sporočil. Cutili se metode Sovjetov na lastni koži in čakali ure in ure na priložnosti, pobegniti k Nemcem in se tako rešiti.

Ali nam je potreben še boljši dokaz, kako se boljševiki borijo za usodo malih narodov? Nesrečni Poljaki, ki so jih Sovjeti po silili stlačili v posebno divizijo in potem svetu govorili, da se tudi pri njih Poljaki borijo za svojo »svobodo«, so pri prvi dami možnosti zbežali iz sovjetskega pekla, čeprav jim sovjetska propaganda vsak dan trobi, da bo Nemčiji v kratkem konec. So pač na lastni koži občutili vse boljševiške krutosti in so zato brez pomisleka zbežali tja, kjer lahko pričakujejo edino rešitev, to je pod nemško okrilje. Še en dokaz več, da danes edino Nemčija rešuje Evropo pred boljševizmom.

Vznemirjenje v USA

Zeneva, 20. nov. DNB. Merodajni ameriški krogi stoje pred težavno in kočljivo nalogo, kako bi se borili proti prevelikemu optimizmu javnosti, povzročenemu po poročilih zadnjih tednov in mesecih, kajti ta preveliki optimizem bi utegnil imeti zaradi labilnega stanja ameriških množic neželje posledice.

Dopisnik »Timesa« je pred kratkim z boljanjo navajal, da je ameriško ljudstvo bilo še pred nedavnim kot skala trdno prepričano, da je vojna takorekoč dobljena in da bo mogoče že 9. novembra končana. Z začudenjem pa ugotavlja sedaj ameriška javnost, da o tako hitrem koncu vojne ne more biti govora ter mora nepričakovano slišati vsak dan iz Washingtona, da dnevi resničnih žrtv in trpljenja še prihajajo. Ameriška javnost se nahaja po nekem nevtralnem poročilu v položaju drugega popolnika, ki je mislil, da bo v kratkem dosegel svoj cilj, ki se pa nenadoma znajde pred brezkončno cesto, ki še dolgo ne more peljati do cilja. Upi na zlom nemškega bojišča v Sovjetski uniji bodo te dni pokopani, tempo ofenzive v južni Italiji

postaja bolj pošasen, namesto da bi postal hitrejši. Letalska ofenziva ni zlomila nemške odporne sile. Vsak posamezni Amerikanece prihaja vedno bolj do spoznanja, da celo po končani vojni v Evropi glavna naloga še prihaja, namreč poraz Japonske. Zato gledajo sedaj z rastočim nemirom proti pacifiškemu bojišču, kajti vedo za japonska poročila o zmagi, niso pa slišali doslej nobene izjave ali nasprotne poročila iz Washingtona.

osvoboditev naših sonarodnjakov, ki trenutno čakajo v prisilnih delavskih taboriščih v Sibiriji ter za to, da bi bili končno varni, da ne bo na vzhodu več nobene vlade, ki bi iztegovala svoje kremplje po našem narodu in po ostalih kulturnih narodih.«

To je že en dokaz, kako se mali evropski narodi upirajo sovjetskemu »osvobodilcem« ter z orožjem branijo svojo neodvisnost in svobodo.

Cordell Hull potrjuje moskovski fiasko

Govor Cordela Hulla na seji kongresa j bil poln fraz

Zeneva, 20. nov. DNB. Ameriški zunanji minister Cordell Hull je poročal kongresu o moskovski konferenci. Po obširnem uvodu, prepletenim z agitatorskimi gesli, je moral Hull priznati, da moskovska konferenca ni izpolnila želja Združenih držav in Anglije. Ako odvzamemo od njegovih izjavjanih megle fraz, nam preostane samo potrdilo, da so Angloamerikanci ponudili Sovjetom v Evropi proste roke. Istčasno si iz Hullovih izjavjanih lahko napravimo predstavo o tem, do kake mere so Sovjeti s svojimi zahtevami obvladali potek konference. Iz Hullovih izjavjanih lahko posnemamo, da so Sovjeti svoje zahteve uveljavili na največje silo, ne da bi se najmanj ozirali na želje svojih zaveznikov. Stalin je, kakor dokazuje nedvoumno Hullovo govor dobil zagotovilo Anglije in Združenih držav, da mu ne bosta delali nobenih ovir pri izvedbi boljševizacije Evrope.

Cordell Hull je začel svojo izjavjanja z majhnim poklonom pred »maršalom Stalinom«. Izrazil je ponižno svojetskemu ljudstvu svoje visoko spoštovanje, da kravi na bojnih poljih vzhoda ter je upadljivo pogosto uporabil besedo »priateljsko sodelovanje«, da bi nazadnje po praznih in izrabljenih frazah ugotovil: »Bila so še druga vprašanja, kakor n. pr. takšna, ki so se tikala ureditve mej in ki zaradi svoje narave ne morejo biti upoštevane do konca sovražnosti«. Ta več kot jasna izjava potrjuje, da sta Hull in

Eden izročila v Moskvi Stalinu biancomeno glede njegovih zahtev v Evropi.

Okoli tega jedra Hullovega govora se gibljejo ostale izjave. Sporočil je med drugim ustanovitve posvetovalne komisije v Evropi s sedežem v Londonu, ki pa ne bo imela nobenih eksekutivnih polnomoči. S tem je dal Hull razumeti, da predstavlja komisija samo rešitev iz zadrege, da se svetu vsuje peska v oči in zakrije glavne probleme. S tem, da je Hull sporočil ustanovitve posvetovalnega odbora za Italijo, v katerega dopisje tudi Sovjetska zveza poleg drugih zastopnikov svojega delegata, je priznal, da so bili Sovjeti s tem uradno uvedeni v evropsko politiko, proglase in to rešitve sposobne za salon. Anglija in Združene države odpirata boljševizmu v Evropo vrata na stečaj, kakor je to Stalin zahteval. Pri vsem svojem optimističnem načinu poročanja je moral Hull končno celo priznati, da »intenzivni razgovori«, ki so trajali dva tedna, niso dovedli »do rešitve vseh problemov«, s katerimi imajo opraviti Združene države. K temu je Hull pripomnil, da ti razgovori tudi niso bili zato določeni, da dovedejo do kake rešitve. Ker po navadi sklicujejo konference zaradi rešitve problemov, ne pomeni ta Hullova izjava nič drugega kot priznanje, da problemi, ki so jih razpravljali v Moskvi, niso mogli zaradi Stalinovih zahtev najti nobene rešitve, ki bi se dala propagandistično izkoristiti.

Trije novi odlikovanci z viteškim križem

Führerjev glavni stan, 19. 11. DNB. Führer je odlikoval z viteškim križcem Zeleznega križa: bataljonskega poveljnika v grenadirskem polku majorja Viljema Nödeleja, poročnika Heinza Schröderja ter četnega poveljnika v polku planinskih lovcev višjega narednika Edvina Ebingerja.

Nemški ujetniki so samozavestni

Stockholm, 19. nov. DNB. Finančni minister USA Henry Morgenthau je rekel v četrtek na nekem zborovanju, kot poroča Reuter, da so v zadnjem času v Italiji ujeti Nemci zelo samozavestni. Oni verujejo v Hitlerja in v nemško zmago. Nemčije si brez Hitlerja sploh predstavljati ne morejo. Morgenthau je tudi svaril pred napadnimi predstavami o hitrem in skorajšnjem koncu vojne.

Bolivija in Paragvaj zahtevata izhod na morje

Vigo, 19. nov. DNB. Predsednik Bolivije Penderanda, in na povratku iz sestanka s paragvajskim predsednikom Morinigo v Lapazu izjavil: »Amerika ve, da zahtevata Bolivija in Paragvaj izhod na morje in da nameravajo sosednje bratske države izpolniti to utemeljeno željo.«

Bombe na švedsko mesto Lund

Stockholm, 20. nov. DNB. Švedski tisk poroča pod velikimi naslovi o tem, kako so padle bombe na vseučiliško mesto Lund na Švedskem. Listi izražajo mnenje, da je bilo neko angleško letalo v stiski in da je zaradi tega svoje razdiralne in zažigalne bombe kratkoma odvrlo. V Lundu in okolici je nastala precejšnja škoda. V zvezi s tem poročajo, da sta morala dva ameriška bombnika po napadu na norveško ozemlje prisilno pristati.

Angleška vlada in Beveridgejev načrt

Zeneva, 20. nov. DNB. Sir William Beveridge je kakor poroča »Times«, govoril v Cambridgeu o socialni varnosti. Dejal je, da angleška vlada upa, da bo v nekaj mesecih lahko izdala belo knjigo o njegovem načrtu ter tako pomirila angleški narod. Toda ljudstvo se ne da pomiriti samo z načrti. Odstranitev bede, za čemur teži načrt, je najbolj enostavna rešitev vseh vprašanih obnove. Če vldaa dela zaradi tako enostavnega problema takšno vprašanje. kakšni so izgledi potem z zto, da bi bile pravočasno in z vso energijo ročene mnogo težavnejše naloge, ki se bodo pojavile, je izjavil na koncu Beveridge.

Tako vidimo, da v bogatejših državah šele debaterijo o socialnih napravah, ki so v Nemčiji že davno izvedene.

Komunistične tolpe begajo pod Krimom

Borovnica, 18. novembra. Ko je zapadel sneg, je z njim vred tudi okrog naše vasi in po gozdovih v neposredni bližini zavladal mir. Nastopilo je zatisek, prav nenavadno za naš kraj. Poprej neprestano streljanje in pokanje, sedaj tihe in mirne noči. Sneg, ki ga je v gozdovih nametlo tudi čez pol metra, je za vse gozdne prebivalce in skrivane pogubna muka. Tudi Rakitna, kjer so gospodarili tolovaji, je izgubila svoje strahovalce. Že pred mesecem, po polomu Ljubljanske brigade, so se tolovaji te planote in kraja izogibali in čutili, da so jim tam tla prevroča. Velike grupacije so se umaknile v gozdove, v zavetja Zale in bližnjih gozdov, v kraj sam pa so prihajale pozivljene tolpe tolovajskih patrol, ki so seveda pobrale tudi vse tisto, kar so brigade se pustile ljudem. Vztrajno pa so se kot klopi držali vasi terenci, ki so vsačene z zmerom strahovali in tiščali ob zid. Ti so bili stalna predstraža banditskih skupin, ki so se ogibale Rakitne same zaradi strahu pred nemškimi patrolnimi sunki, pač pa so bile po terenci nujno navezane na podatke o gibanju nemških in domobranskih oddelkov okrog Rakitne in v Borovnici sami.

Usoda rakiških terencev

Vsi Rakišani so poznali v svoji vasi hudičovo zalego, ki se ji pravi Gradišarjeva družina. To vam je bila družina treh sinov in matere, ki je besna komunistka in je divjala kakor obsedena že poprej, še bolj pa potem, ko je bila tudi Rakitna velenjena v »svobodno republiko«. Ta družina je bila stebrov vseh tolovajskih priprav in zbiralka podatkov. Mati sama ima tri sinove, ki so zaslili v komunizem in si roke umazali tudi z nečestiti zločini. Usoda in pravica, ki sta neizprosni masčevalki, sta že segli z neusmiljeno roko po sinovih. Prvi je padel sin Alojzij, ki je bil gozdni čuvaj. Mož je bil glavni terenski poverjenik in organizator in je takoj po septembrskem razsulu badoglijske Italije sestavil seznam ljudi, ki jih bo treba pobiti in njihove domačije zaseči v prid drugih. Mož se je s seznamom bahal po vasi in odkril grozil, kakšno usodo je pripravil svojim sosedom in drugim vaščanom. Tisti dan, ko je zaskrbljenim in mrkim vaščanom razlagal svoje načrte, je rekel tudi tole: »Dostoj sem spal pod smreko in me ni zadela nobena belogardijska krogla. Odslej gozdiček ne bo več moj domek, temveč lepa hiša. Odslej tudi krogla ne bodo več frčale okrog moje glave.«

Toda v teh mamljivih sanjah se je zibal le nekaj ur. Se isti dan ga je zalotila patrula in krogla je pokopala njegovo glavo, njegove upe in tudi njegove zločinske naklepe.

Doma sta pa rovarila brata Martin in Ivan naprej. Mati je besnela kot obsedena. Pa tudi Martinu in Ivanu so se iztekle ure svobode. Prijela ju je pred dvema tednoma nemška patrula in ju prestavila v druge kraje. Rakišani, ki so pred temi razbojniki bežali v Borovnico, so se deloma že vrnili na svoje domove. Toda kakor zli duh jih še vedno plaši nenasična sla po krvi, ki preveva Gradišarce.

Usodni obroč, ki ga je nemška vojska stisnila okrog tolovajskih brigad, pri Mačkovcu in na Sv. Vidom, je tolovajem onemogočil svobodno gibanje in svobodno »prelevitev« v civiliste in zatekanje v barjanske kraje. Nekateri prisilni mobiliziranci, ki so se z največjimi težavami in s skrajnim tveganjem iztrgali iz čuječih rok zločincev, so v Borovnici povedali, da so imeli vsi komunisti starega kova pripravljene civilne obleke, da bi se vanje oblekli, čim bi zagledali pred seboj nemško puško. Pač pa drža s silnim terorjem in množičnimi morijami skupaj nezanesljivo in jim ne puste svobodnega pobeга. »Če bo hudič vzel vse nas, naj pobere še vas,« se je izrazil politikomisar loške brigade, ta brigada je okrog Vseh svetih taval po Mačkovcu in v bližini Krima. Čim so politikomisarji in stari komunisti zapazili znake negodovanja in obupanja pri prisilnih mobilizirancih, ki niso dobili nič jesti, kadili le posušeno orehovo listje, na sebi pa imeli le bedne čunje, so takoj odredili mesarjenje.

Strahotno klanje v Mačkovcu

Trije prisilni mobiliziranci, ki so v soboto 30. oktobra prišli skozi Preseje in Kamnik v Borovnico, so povedali, da je bilo stanje v brigadi strašno. Glad, mraz, teror, uši, vse se je spravilo na »osvobodilno vojsko« in ji pilo kri. Pobegi so bili na dnevnem redu. Fantje se niso mogli rešiti drugače, kakor da so se delali »navdušene« in se ponujali v najnevarnejše patrole. To jim je večkrat uspelo. Iz groženj in evkanja starih partijcev so tudi izvedeli, da bodo prisilne mobilizirance in nezanesljive takoj poklali, čim se bodo Nemci pojavili z vojsko. Tak ukaz so imeli poveljniki že v svojih torbah. Največje razburjenje pa je nastalo v loški brigadi, ko jo je v noči od srede na četrtek pred Vsemi svetimi popihal brigadni kurir na lepem povelj-

nikovem belcu, s poveljnikovo brzo-strelko in pištolo, nahrbtnikom in vso brigadno pošto in z zapiski. Tedaj so poveljniki in komisarji blazneli in rjuli nad pešaki ter jim grozili, da bodo vse poklali. Zato so fantje tem bolj silili v nevarne patrole, da bi čim prej odnesli pete in glave. In napovedi starih tolovajev so se še isti dan začele uresničevati. V četrtek zvečer so pobili 14 ljudi. Dva so najprej ustrelili, ko pa je prišlo povelje, da se strejati ne sme, ker se s tem nasprotniku izdaja položaj brigade, so ostale enostavno začeli mesariti z noži. Petnajsti med njimi je napel vse sile in se je izvil iz prijema štirih morilcev in se vrnil po bregu navzdol. Zakotlail se je v neko zaseko, tam obležal negiben. Za njim so streljali, pa ga niso zadeli. Ta fant se je pozneje ves zmučen in onemogel javil v Begunjah. Naslednje jutro so nadaljevali s klanjem. Poklali so še štirideset nezanesljivih, ki so bili večinoma poprej v zaporih na Blokah, in so jih vzeli s seboj zaradi bojznosti, da bi jih utegnili rešiti Nemci, ki so pripravljali ofenzivo. Čim je bila morija končana, je takoj prišlo povelje in brigada se je urno morala preseliti proti Krimu. Tam so nadzorstvo nad nezanesljivimi poosttrili.

Fantje so vedeli povedati, da so bili mesarji in klavci stari komunisti in politikomisarji.

Podobno so z nesrečnimi prisilno mobiliziranimi ravnali tudi drugod. Zvečer 2. novembra so iz sestava brigade, ki se je tedaj klatila po gozdovih okrog Ribnice, pobrali štiri fante iz Begunj in jih zvečer zvezali. Med njimi je bil 22letni Zalar Karel. Odpeljali so jih v Otonico in tam jih je ta večer videl še Znidaršič France, prisilni mobiliziranci iz Begunj, ki je bil v sestavi tako imenovane 14. divizionarja topnistva. Ko so begajoči topnistvi po celonočnem tavanju naslednji dan spet prišli v Otonico, jim je prisilni mobiliziranci, ki je moral za živje izkopati jame, povedal, da so pozno zvečer vse štiri nesrečnike zaklali.

Znaki razkroja

Toda smrtni obroč okoli tolovajev je postajal stalno tesnejši, udarila je pa še narava s prezgodnjim snegom. Tolpe, ki so prenočevale pod vedrim nebom, nimajo tal, kamor bi mogle leči. V bližini tudi ni selišč, kamor bi lahko hodili ropot. Vsa »osvobodilna« vojska je zdemorilizirana in razkrojena in čaka samo še smrti. Od časa do časa jih pozdravi ognjeni dež iz zraka ali s hribov. Vendar poskušajo mnogoteri komunisti z zadnjimi silami najti izhod in begajo naokrog, samo da bi se za vsako ceno pretolkli do bližine Ljubljane in si rešili zločinske glave.

V Rakitni je prejšnji teden begalo več takih skupin. O vojskah, ki bi samostojno nastopali kakor nekaj tednov poprej, ni nobenega sledu! Samo bedni preostanki človeških bitij, utrjeni, zbiti, zdelani, razčepani, premočeni, premrli in obupani, ki sedaj trkajo »na dobra srca«. Ljudje se jih boje kot kuge, saj jim poleg smrada in mrčesa ter garij prinašajo v hišo tudi zlo. Gorje hiši, če vojska negotovi, da se v njej skrivajo tolovaji in da jim ljudje morebiti dajejo celo potuho in podporo.

Med bednimi preostanki:

Ludvik Mrzel

V četrtek, 11. novembra, je iz krimski strani prilezla proti Rakitni skupina desetih zmaličenih postav, ki so očito hoteli dospeti do prve hiše in v njej odpočiti svoje trudne ude. Toda v vas je planila novica, da se iz preserske strani po cesti približujejo velike kolone nemške vojske. Bedna čreda se je raztepla na vse vetrove. Dva sta trčila ob Nemece in se vdala, enega so vjeli z orožjem v roki, dva sta se privlekla do bližnje hiše, ostali pa so odnesli pete nazaj proti Iški.

Kmalu nato pa sta dva nemška vojaka iz skrivališča privlekla dva skrivavca, ki sta hodila kot polomljena. Prvi je nosil dobre gojzgerje, dober Hubertus plašč, pumparice, ki so bile na notranji strani razčesnjene, okrog vratu svilen šal in meščanski koe prek ramen. Na glavi je imel italijansko vojaško kapo. Bil je neobrit in brado je dčila koničasta bradica kot nasprotje visokega in vzhobenega čela. Govoril je nemščino in pripovedoval zgodbo svojega hostarjenja. Njegov tovariš, ki mu je pomagal, je bil po poklicu železničar iz Ljubljane.

Pri zaslišanju je prijel neznanec govoril z muko. Na vprašanje, odkod in kam, je zahteval vpisno listino, kar bi razložil svojo večtedensko pot. Pripovedoval je, da je po poklicu književnik in časnikar in da ga je že po 9. septembru uradna častniška dolžnost zanesla v Grosuplje in Višnjo goro. Tam je bil uvrščen v tolovajsko vojsko in z njo vred križaril po dolenskih in notranjskih krajih. Taval je okrog Zelimelji, bil na Golger, na Mokrec, potem v Iški, šel čez Benkote na Ustje, od tam na Krim in Končno na Rakitno. Zadržje postaje njegovega romanja so bile hude in polne trplje-

nja. Tri dni in štiri noči je gazil po pol metra globokem snegu brez hrane. Oči je zatislil le poredkoma, ko se je stoji naslonil na kako drevo. Nazadnje je sklenil prebiti se do Rakitne in poskušati srečo, kakor bo pač naneslo. Pred Rakitno ga je presenetila novica, da se bližajo Nemci. Tovariš mu je pomagal, da se je privlekel do prve hiše, drugi iz njegove desetčlane družbe pa so se raztepli na vse strani. V hiši je prosil, naj ga skrijejo.

Na vprašanje, zakaj se je skril, ni vedel odgovora. Od sebe ni dal tudi nobene besede, kako je z drugimi to-

Trem ubitim bogoslovcem na grob

Trije ste ostali v Turjaku. Ti Lojze, ti Matevž, ti Jože. Doma na Gorenjskem vas čakajo matere in sanjajo o novi maši. Z znojem in žulji so vas spravile v šolo in v bogoslovje, zdaj pa so vas ranjene pobili na Turjaku. Zakaj? Morda ve za odgovor tisti del Ljubljane, ki ga je slovenski kmet živil, živil zato, da je z orožjem v roki moral kmetske sinove.

Breznik Alojzij, roj. 23. maja 1919. Logar Jože, roj. 1913, Vodice.

Morda vedo tisti polizani Ljubljanci, ki niso vredni, da izgaranemu slovenskemu kmetu ostrgajo prst raz čevlje. Tri kmetske sinove so nam požrle tiste slovenske »matere«, ki so dale domovini samo enega otroka in še tega so poslale

Krmelj Matevž, roj. 12. avg. 1922.

lovaji v bližini in kje so. Pritoževal se nad »osvobodilno vojsko« ni, le stal je in neprestano jadikoval nad svojo bedo in revo. Trdil je, da je bil prisilno vstavljen v tolovajsko vojsko vprašali so ga tudi, kaj je nagnilo da se je tako temeljito, vzlic krasnim poletnim dncem in prvi polovici septembra, oblekel in obul. Neznane ni odgovoril ničesar. Zatrjeval je le, da je šel na službeno pot kot časnikar. Tedaj je na zahtevo častnika iz Borovnice, ki je medtem s svojo patrolo prisel na Rakitno, pokazal svojo legimacijo. Bila je redakcijska in je nosila podatke: Ludvik Mrzel, časnikar in član uredništva.

Podobno kakor Mrzel se je zagovarjal tudi njegov sodrug železničar iz Ljubljane, D. M.

v gmajno, da je pobijal dobre. Morda bodo ta memento pretresale v svojih salonih, preden odidejo v kino. »Kaj pa so hodili na Turjak in še bogoslovci?« Slišal sem že ta očitek. Nikdar pa niso take matere vprašale, odkod pa bogoslovci brezdomci čez poštince živijo, niso videli žuljev, ki so jih dobili na kmetih, kjer so delali, da so zaslužili za obleko in knjige.

V Ljubljano nazaj v bogoslovje ste hoteli, pa niste več prišli. V Turjak ste se morali zateči in v ambulanti tolažiti in previjati ranjene. Niste se bali sredi najhujšega bombardiranja pobirati uboge ranjence po sobah, ko vam je dim in prah solzil oči in zapiral sapo. In pri tej blagi službi vas je obrizgalo železje sovražnikovih mine. Pa ne hudo. V treh tednih ali še prej bi vsi hodili in spet prišli s študijem, z nami vred, ki smo iz turjakega pekla izšli živi.

Zbogom Lojze, zbogom Matevž, zbogom Jože in na svidenje pri novi maši tam zgoraj! Vaš tovariš »turjačan«.

Smrt mlade matere

Anica Kumer, rojena Grošelj. — Po kratki, a težki bolezni je zapustila komaj tridesetletna svoja dva srčnojubilna otroka in moža ter odšla k nebeški Materi, katero je zelo častila in bila dolgoletna članica stolne Marijine kongregacije. Bila je tudi dolgoletna cerkvena pevka v Trnovem in pri Sv. Jožetu. Vsem znancem priporočamo drago Anico v molitev.

Za vsako glavico v šolski klopi stoji en mrlič...

Šele petnajst tisoč nedolžnih žrtev je s svojo krvjo zaslužilo petnajstim tisočem slovenske mladine to dobroto, da more enkrat na teden izza katedra slišati resno besedo o zločinski naravi komunizma

»Briga nas šola!«

Ko je Ljubljanska javnost pred štiri-najstimi dnevi zvedela za odlok šefa Pokrajinske uprave, da se uvede eno uro tedensko protikomunističnega pouka za vsak razred, so se vsi počeni slovenski starši, ki že dvajset let s skrbjo gledajo, kako šola kvari njihove otroke, globoko oddahnili: »Vendar enkrat! Dvajset let je sicer zamujenih, dva rodova več ali manj zapeljana, a vsaj naše najmlajše bomo rešili!« In ko so hčerke in sinovi privrat doma pripovedovali, kako so jih mladi prijazni gospodje in gosposlične — povečini akademiki in akademikarke — resno opozarjali na zločine, ki jih je na Slovenskem zagrešila komunistična osvobodilna fronta; kako so jim razkrivali to strašno goro trpljenja, ki ga je komunizem napravil ubogemu slovenskemu narodu pod krinko osvobođenja — ko so pošteni slovenski starši od svojih otrok v kratkem ališali to, kar je njihov sin, njih hčerka ž napeto pazljivostjo poslušala celo uro, so se z žalostjo spominjali preteklih let. Tedaj so jim otroci pripovedovali čisto drugačne stvari: ta in ta profesor nam je pri zgodovini govoril, da mora vsakih toliko let nastopiti revolucija, »ki vse izčisti« in da tudi sedanji svet čuti potrebo po njej, taisti profesor nam je pri slovenščini govoril o veličini upornih duhov, ki so v svojem času vse porušili in prešli v zgodovino kot veliki uničevalci preživelega časa; pripovedovali so o profesorju, ki je celo pri matematiki redno politiziral in čez vse zabavljal.

Šola je veliko kriva

Da je imel komunizem tako lahek posel, ko je zapeljeval našo mladino k zločinom, je veliko kriva naša šola. Že učni načrt, ki je obsegal vsega preveč, samo za življenje ničesar, je kakor nalašč služil komunističnim načrtom. Mladino so trpali z najrazličnejšimi nepotrebnimi stvarmi, ni pa bilo nobenega sistema, nobene zaključene celote, nobenih splošno veljavnih življenjskih nauk, ki bi to pisano šaro predmetov povezovali in ustvarili nekak red in harmonijo v duševnosti mladih ljudi. K temu razkrojavalnemu sistemu je treba dodati še poklene razkrojevalce, komunistične profesorje, ki so posebno v zadnjih petih letih dobili mesta skoraj na vseh naših šolah. Nihče jih ni mogel nadzirati, nihče ni mogel paziti na njihove besede. Pač pa so di-jaki in dijakinje vedeli mnogo povedati o čisto komunističnih predavanjih nekaterih profesorjev.

Res je, da ni manjkalo poštenih slovenskih profesorjev, ki so z žalostjo opazovali razkrojavalno delo svojih komunističnih kolegov, pa so se ob vsem tem čutili čisto brez moči. Komunizem je tudi nje zastrašil, da se niso upali odločno nastopiti proti temu zastrupljanju.

V takih razmerah je bilo komunizmu prav lahko v vsak razred postaviti svojo komunistično trojko, ki je še od spodaj dopolnjeval delo komunističnih profesorjev. Skoraj v vsakem razredu sta bila dva do trije dijaki, ki se za šolo niso prav nič brigali, pač pa so vedno begali po mestu, imeli so stike z najrazličnejšimi sumljivimi ljudmi, v šolo prinašali letake in po razredih razširjali najnovejša komunistična gesla. Povečini so bili to razvratni sinovi »boljših« Ljubljanskih družin, ki se jim je neumno zdelo študirati, — čemuneksi, saj so imeli vsega v izobilju — ki jim je za komunizem kot nalašč ustrezal z avanturami in »svobodno ljubeznijo«. Tako so ti presiti pokvarjeni kvarili še sinove poštenih slovenskih staršev, ki se temu zapeljevanju svoje mladine niti ustavljati niso mogli. Če je kdaj prišla na dan kakšna zgodba o delovanju takega meščanskega komunističnega agitatorčika, mu nihče ni mogel blizu. Če mu je bilo mogoče kaj dokazati, so vsi »boljši« strici in tete prosili in posredovali zanj, in tako se je skoraj vsaka »disciplinska preiskava« izpremenila v navaden cirkus, kjer se je vedno na koncu smejal klovn — komunist iz »boljših« meščanske družine.

»Oster in ogaben boj«

Posebno zadnji dve leti je bil boj za komunizem in proti komunizmu na naših šolah oster in ogaben, kot je na nedeljskem protikomunističnem zborovanju ugotovila ga. Prijateljstva. Zločinska komunistična propaganda se ni zadovoljila samo s tem, da je zapeljevala slovensko mladino k lažem, zapeljevala jo je celo k zločinom. Marsikateri dijak iz višjeje razreda je nesadno izginil, in kasneje so njegovi sošolci brali v časopisih, da je ta tihi, vase zaprti, potuhneni tovariš poklal petnajst, dvajset nedolžnih Slovencev. Ves komunističen aparat po naših šolah je te mladostne zločine proslavljal in vabil še druge v hribe ropat, morit in požigat.

Vendar se je že kmalu po prvih komunističnih zločinih vzbudil močan odpor proti komunizmu skoraj v vseh razredih. In ko so prišle na dan grozne vesti o Krimski jami, o pokoljih in požigih na Dolenjskem in Notranjskem, ko so padli pod komunističnimi krvinskimi noži tudi mnogi dijaki, ki jih je vsa šola poznala kot poštene, zavedna Slovence, se je po naših šolah marsikaj obrnilo. Komunistični agitatorčki so v zadregi utihnili in čakali, kaj bo.

Manj dijakov, manj divjakov!

Ko se je sedaj nad nas zgrnilo vse gorje, kot ga more prinesiti le kravato komunistično nasilje, ko gredo naše skup-

Prizadevanje glede izpustitve letnikov

Pred nedavnim so časopisi objavili razveseljivo vest o izpustitvi 194 Slovencev, ki so bili v zaporih italijanskega vojnega sodišča na okrožnem sodišču v Ljubljani. Ker bo naša javnost gotovo zanimalo, kaj se je na tem področju od strani poklicanih činite-ljev doslej storilo in kaj se še namerava ukreniti, smo se obrnili na merodajno mesto in tam doznali sledeče:

Od zasedbe ljubljanske pokrajine po nemški oboroženi sili pa do danes je bilo po odredbi Vrhovnega Komisarja za operacijsko ozemlje »Jadransko Primorje« izpuščenih v cellem 327 slovenskih letnikov, ki so bili ali obsojeni od italijanskega vojnega sodišča ali pa sedeli v preiskovalnem zaporu.

Cene vinu se nižajo

Poročali smo o krizi vinske trgovine, ki je nastopila po 8. septembru, ko je bil vsak dovoz vina onemogočen. Čeprav je za nekaj dni že tedaj smo poročali, da je bila ta vinska kriza nepotrebna, ker je imela Ljubljana dovolj zaloga vina, zlasti tembolji, ker je odšlo toliko italijanskega vojaštva, ki je bilo dober konzument vina. Vinskih zalog se je pač polastila spekulacija in so gostilničarji omejili ali sploh ukinili prodajo vina, misleč, da se bo cena vinu znatno dvignila. Tudi kontrola nad prodajo vina, oziroma nad draginjo, je zelo popustila. Tako smo doživeli, da je vino doseglo izredno visoke cene — po 30 in še več lir liter na drobno.

K sreči pa se je dovoz vina iz primorskih krajev kmalu pričel, toda cene vinu so ostale stare, po 30 in več lir za liter. Vedeti pa moramo, da je vino v primorskih krajih znatno cenejše in ga ljubljanski uvozniki plačujejo na debelo po 10 ali le malo več lir na liter. Take cene, kakor so sedaj v Ljubljani, nikakor niso upravičene. Vino v Ljubljani ni nikakršen luksuz, temveč zmerno uživano, dodatek k hrani. Res so nekateri gostilničarji to spoznali in so pričeli s cenami popuščati. Že sedaj moramo ugotoviti, da so v nekaterih lokalih cene vinu popustile in sicer moreš dobiti že prav dobro in močno istrsko vino po 25 lir liter, ponekod tudi ceneje. Značilno pa je, da so sedaj cene najvišje prav tam, kjer imajo gostilničarji najmanj režijskih stroškov, namreč v malih gostilnah na robu mesta, medtem, ko dobiš cenejše vino v najboljših lokalih sredi mesta. Hvalevredno je tudi, da razne zadržne organizacije v svojih lokalih nekako regulirajo cene vinu. Nočemo delati reklame, toda omeniti moramo pri tem le tri najvažnejše zadržne, ki točijo dobra vina po kolikor toliko zmernih cenah, namreč železničarsko, uradniško zadržo in delavsko konzumno društvo.

Žive oči... votle oči...

Za tiste dijake pa, ki ne marajo postati komunistični divjaki, je sedaj lepo poskrbljeno s protikomunističnim poukom. Vsak teden enkrat jih bo obiskal prijazen predavatelj, ljubezna predavateljica in jim bo resno in stvarno razložila po eno vprašanje iz zločinskega delovanja komunizma.

Težko odkupnino je moral dati slovenski narod, da more vsaj en del njegove mladine slišati resno besedo o zločinski naravi komunizma. Petnajst tisoč nedolžnih žrtev! Za vsakega dijaka, za vsako dijakinjo po ena nedolžna žrtev. Ko stopi predavatelj v razred, ko stopi predavateljica na katedro, se upre vanj trideset, štirideset parov živih, radovednih oči. Pa predavatelj, predavateljica ne vidi samo teh. Izza vsake glavice strmi vanj dvoje votlih, mrtvaških oči. Bolj kot trideset parov živih oči, vidi votle mrtvaške oči nedolžnih slovenskih žrtev, ki ga nemo rotijo, naj porabi vso svojo zgovornost, naj pokaže vso svojo ljubeznost in reši slovensko mladino najhujše nesreče, ki jo more zadeti: zločinskega komunizma.

Morilec ribniških žrtev

Včeraj smo poročali o Ivanu Poloviču, sodnem pripravniku, ki je pri komunističnih tolpah izvrševal službo sodnika in obsojal nedolžne ljudi na smrt. Tako je pri pokolju v Ribnici odločilno sodeloval pri sodbi in klanju ribniških žrtev, ki jih je doslej znanih 74.

Polovič Ivan je tudi sin meščanske inteligentne plasti in ni imel prav nikakega poudarka, da bi se boril za »proletarske« koristi. Slo mu je pač za to, da zadosti svojim ambicijam ter nagonom svoje nevzgojene in neuravnovešene narave. Odsel je v slovensko zgodovino kot eden največjih preivalcev nedolžne slovenske krvi.

Podružnica uprave »SLOVENEČ« na Miklošičevi cesti št. 5

sprejema naročnine in oglase ter da'e pojasnila. Tam lahko naročite

ali kupite vse doslej izšle knjige Slovenčeve knjižnice in poljudne

znanstvene knjižnice »SVET«.

Naročajte Slovenčev koledar, dokler je še čas!

Goriška pod bičem komunističnega strahovanja

V ljudstvu je dozorela misel oborožene samoobrambe proti komunističnemu nečloveštvu

Komunistična misel, ki se je po prvi svetovni vojni v marsikateri deželi močno razširila, se na Goriškem nikakor ni mogla ukoreniniti, ker tla zanjo niso bila prav nič ugodna, in sicer iz dveh poglavitnih razlogov: 1. goriško prebivalstvo je pretežno kmečko z malim posestvom; mali kmet je pa povsod vedno zelo konservativen. Velikega posestva skoraj ni in tudi industrijskega delavstva je malo (Tržič, Gorica, Anhovo, Idrija); 2. vodila težnja goriškega človeka, ki je daleč presegala vse druge, je bila želja po svobodnem narodnem življenju in razvoju. Slovenske knjige in časopise ter nekaj družtev, to so bile najbolj odplivne točke slovenskega programa; domača šola pa je bila nekaj tako lepega in se je zdelo tako nedosegljiva, da si o njej še skoraj sanjati nismo upali. Vse drugo pa se ni zdelo važno; bilo je odmaknjeno iz pozornosti, češ, o socialnih preuredbah bomo govorili potem. Zato pa tudi komunizma ni bilo; le redki agitatorji so kužili zrak po naših lepih krajih.

Tako je ostalo do današnjih dni in lahko trdimo, da se položaj bistveno ni spremenil, čeprav so voditelji komunizma v svoji propagandi na Primorskem ubrali čisto drugačno pot kot na Kranjskem. Prilagodili so se posebnemu ljudskemu čustvovanju in udarili na struno narodne svobode. To pa je najbolj boleča rana, katero občuti vsakdo, naj bo velik ali majhen, star ali mlad.

Prišli so torej znanilec nove misli ter začeli napovedovati bližajočo se svobodo. V njihovih besedah je zvenela sladkotrpka Gregorčičeva pesem, ponavljali so stave, a še vedno učinkovito in privlačno kralico o tolminskih puntarjih, ki so pred dobrimi dve sto leti dali glave na goriškem Travniku za staro pravdo; o komunizmu in njegovih razdiralnih mislih so govorili malo ali celo nič. In prav v tem tisti podla in zavestna zloba teh lažnivih osvoboditeljev, da so skrbno skrivali svoje prave namene ter trkali samo na čustveno plat močno razboljene ljudske duše. Koliko je komunistom za narodnost, se je najjasneje pokazalo v dnevi septembarskega prevrata v Opatjem selu. Dne 9. septembra so na drugo sredi vasi razvili samo slovensko zastavo, ki pa ni visela več kot dve uri; izpopolnili so jo z rdečo zvezdo. A tudi tedi ni bilo usojeno dolgo videnje. Sneli so jo in dvignili v zrak samo rdečo zvezdo. Na vprašanje, zakaj tako, so odgovorili, da italijanski komunisti ne marajo gledati slovenskih barv. To se je zgodilo v čisto slovenskem kraju.

Med najvidnejšimi predstavniki

rdeče vere, ki jih je OF poslala na Goriško, je bil znani Baebler. Opazili so ga v Gorah, v Vipavski dolini in tudi na Krasi. O njem ni, da bi človek izgubljal besede, ker je že zelo znana prikazen. Povojno rajši katero o profesorju Francu Škerlju, ki je pri nas nekaj mesecev pripravljal pot rdečemu kraju.

Prišel je v naše kraje v decembru lanskega leta. Najprej se je nastanil v Solkanu, po novem letu pa se je preselil v Loke pri Kronbergu, od koder je ob lepem vremenu hodil na sprehod proti Ajševici. Pri nas je nastopal pod različnimi imeni (Jurij Nuskin, Jurij Bregar, Lucchesi). Že v Solkanu se je vneto lotil organizacije OF v vsej goriški pokrajini. Navzval je stike z Gorico samo, iskal je zvez po Brdih (tu mu je zelo veliko pomagal Matic), po Tolminkem, Kobariškem in Boškem. Njegov vpliv je segal tudi v Idrijsko in Baško dolino. Sredi marca je nameraval iti na Pivko in celo v Istro ter je v ta namen zaposlil pri vodstvu OF za oboroženo spremstvo. Ker obljubljene patrulje določeni dan ni bilo, se je v posebnem pismu na tovariša Sava hudo razjezil. Njegovo delo je bilo zelo raznolično: delil je propagandni tisk OF ter tudi sam precej pisal, organiziral je odbore in podobdore, iskal stikov z različnimi ljudmi v deželi. Ustanovil je »Slovensko protifasistično žensko zvezo«, seveda kot pomožno četo OF; in med drugimi je gradil tudi bunker na Vogrskem. Rad bi bil ustanovil tudi svojo tiskarno, ker mu glavna tiskarna OF ni hotela tiskati vsega propagandnega gradiva. Poleg tega pa je organiziral še lastno kurirsko službo; zdi se namreč, da običajnim kurirjem OF ni preveč zaupal.

Zanimivo je vedeti, kako je vabil ljudi iz (srednjih) katoliških vrst. »Kruste bele garde v Ljubljani ne povzročajo ogroženja samo s človečanskimi stališči; gnusijo se tudi z verskega vidika, ker ti ljudje trdijo, da delajo v Kristusovem imenu. Da bi krščanstvo še bolj izgubilo vsak ugled, se tega ogabnega početja udeležujejo celo duhovniki.« Vsako OF nasprotno delo mu je ziskoričanje in zloraba krščanstva. Vse je v skrb za bodočnost vere in Cerkve, ako se bo nadaljevalo. Od Primorčev je po njegovem mnenju odvisno, da se zagotovi krščanstvu v Sloveniji boljša bodočnost. Obsoditi je seveda treba zločinsko belo gardo, sodelovati z OF in pravilno razumeti sedanji čas.

Ali ni lepo? Človek bi mu kar verjel, če ne bi vsaj nekoliko poznal »dobrih del«, ki jih je OF izvršila v Sloveniji in tudi na Primorskem. Da so rdeči pobili desetine katoliških duhovnikov, je samo delo za boljše bodočnost vere in katoliške Cerkve.

To so seveda samo besede. Poglejmo, kaj govore dejanja.

Dejanja govore

Delo OF se je vršilo v glavnem v dveh smereh: rušili so javne in vojaške naprave in strahovali oziroma likvidirali so nevesne ljudi.

Za rušenje javnih naprav so v Baški dolini okoli 10. marca ustanovili poseben oddelek minerjev z nalogo, naj razdira železniške proge in telefonske ter brezjavne zveze. Ta oddelek je 17. aprila pretrgal telefonsko zvezo iz Koritnice v

Nemški Rut. Potem so isti možje večkrat poskušali poškodovati železniško progo Gorica-Podbrdo, a so jih vedno prepoznali. Šele 7. junija se jim je posrečilo, da so poglavi v zrak most pri Podmelcu. S tem »junaki« dejanjem so pa najbolj zadeli domačine, ki so potem imeli večje težave, če so hoteli kam priti; saj drugega prometa na tej progi itak ni bilo, kar je vsakdo vedel. Bilo je tudi nekaj oboroženih spopadov z oboroženo silo, n. pr. pri Fonih (6. aprila), v Mrzli rupi pod Vojskim (22. junija) in drugod. Na škodo, ki je potem zadela nedolžne prebivalce, ti razbojniki iz zasade niso mislili. Kaj zato, če so gorele hiše; saj plameni niso žgali komunistov, ki so se vedno pravočasno poskrili.

Veliko pozornost je vodstvo rdeče garde posvečalo tudi raznim uglednim osebam. Marsikatero odločno narodnega boreca, ki je četrt stoletja ali tudi več v hudih časih odločno branil narodne pravice, so obsodili na smrt, češ, da je izdajalec. Do večine niso mogli, a nekaj so jih pa le zadel. Prvi je padel 19letni učiteljčnik Darinko Černe z Vogerskega, čigar oče je bil interniran na otokih. 16. septembra lanskega leta zvečer je prišla ponj komunistična patrulja pod vodstvom samega vrhovnega komandanta Baeblerja ter ga odpeljala. Mati je prosila, naj ga pustijo doma, a Baebler ji je odgovoril: »Vaš sin pride pred sodbo. Če je nedolžen, bo jutri doma.« Darinko se ni vrnil. Eden izmed zapeljanih fantov iz Vipavske doline, ki je v maju 1943. komunistom pobežnil, je povedal, da je Baebler Darinko Černeta v taborišču na Begovljaku pri Prvačini izpraševal in mučil. Osmi dan je ga komunisti privezali na hrast, ga do nezvesti pretepli in ga nato ustrelili.

Druga žrtev komunistične krutosti je bil Anton Rejec v Šebreljah, dolgoletni delavec na gospodarskem, zlasti na združnem polju. Edina njegova krivda je bila ta, da ni bil partizanskega mišljenja.

Ivo Bric

Zelo težka žrtev je bil pa Ivo Bric iz Dornberga. Čel mož, trden značaj, pošten in idealen katoliški javni delavec, da malo takih. Vse svoje življenje je posvetil številni družini in narodu. Neugnano se je pehal in trudil, umno in modro je gospodaril, da je na skromnem domu lahko preživljal svojih sedmero otrok. Bil je plemenit in pošten. Ti dve lepi lastnosti sta izvirali iz globoke vernosti in iskrene narodne zavednosti. Že kot mlad dijak je v dobri prvi svetovni vojni živahno deloval v katoliško-narodnih dijaških organizacijah. V povojnih letih pa je z vso silo zaviral dolgoletno raznarodovalno delo. Zato je bil tudi večkrat zaprt in dvakrat konfiniran. V izgnanstvu je prebil dve leti in pol. In tega moža je OF obsodila na smrt, in sicer že v septembru 1942. Obsodba pa so mogli izvršiti šele 2. junija letos. Pokojni Bric je zgodaj jutraj šel z dvema sinovoma kositi na travnik na pobočju Gradiskute. Komaj so začeli delati, sta se izza grmovja prikazala dva mlada, zločinska domaćina, eden star 19, drugi pa 17 let, oba oborožena, ter sta ga pozvala, naj gre z njima k poveljniku. Ker je Bric vedel, da mu v taborišču ne bodo prizanesli, zato ni hotel iti; rekel je: »Če hoče poveljnik govoriti z menoj, naj pride sem! Na te besede sta ga mlada zločinka ustrelila. Potem sta zagrozila še sinovoma in izginila v gošči.

Pokojni Ivo Bric se je rodil v Dornbergu v oktobru 1896. Pred svetovno vojno je dovršil nižjo gimnazijo v Gorici. Med vojno je bil štiri leta na bojišču. Po vojni se je vrnil v Dornberg, kjer je kmalu ustanovil katoliško prosvetno društvo, kateremu je predsedoval do razpusta. Bil je predsednik vipavskega prosvetnega okrožja in član osrednjega odbora Prosvetne zveze. Veliko pa je delal tudi v združništvu.

Duhovnika niso komunisti do sedaj ubili še nobenega. Nekaj so jih pač obsodili na smrt (n. pr. 8. aprila župnika v Podmelcu); a krajevni komunisti (I. bataljon) so par dni za tem prešli od vodstva sledeče navodilo:

»Na Vaše pismo od 8. aprila št. 33 vam odgovarjamo sledeče. Z likvidacijo župnika v Podmelcu morate počakati,

dokler ne prejmete navodila od poveljstva S. P. O., kajti likvidacija duhovnikov v Primorju je zaradi političnega položaja začasno odložena. Dovoljenja za likvidacijo izdaja samo zastopnik I. O. O. F. (izvršni odbor OF) za Primorje. Brž ko bo to dovoljeno, vam bomo dali nalog za likvidacijo.«

Torej odloženo »začasno zaradi političnega položaja«. V bodočnosti bo seveda drugače.

Septembrski pohod na Gorico

8. septembra je takratna italijanska vlada objavila že nekaj dni prej sklenjeno premirje. Italijanska vojska se je brž razsula; posamezni vojaki ali pa manjši oddelki so se začeli pomikati domov, vse svoje težko in lahko orožje pa so prepustili komunistom. Obstojijo celo znaki, da so najvišja italijanska poveljstva komuniste že prej obvestila o sklenjenem premirju ter jim namignila, naj se pripravijo na prevzem oblasti v krajih, ki so jih do takrat držale italijanske čete.

Takoj po premirju so komunisti zasedli skoraj vso goriško pokrajino in 10. septembra so se »pojavi« tudi v goriškem mestu samem. Zelo močni italijanski oddelki, ki so bili v mestu še oboroženi, jih niso kar nič ovirali. Nasprotno! Bratili so se z njimi in vsi so bili veseli. Vse bi bilo lepo, so rekli, da niso več nekaj dni prišli nemške čete. To pa je zelo občutljiva in šibka stran komunistov, da namreč še samo ime Nemce vpliva nanje porazno. To se je potem izkazalo v nešteti slučajih. Ko je v petek, 10. septembra, v Gorici nekdo samo zakričal, da grede Nemci, so jo komunisti popihali kot vrabe, če vržeš kamen med nje. Nemci so pozneje torej res prišli in pričela se je bitka za Gorico. Kdor jo je lahko opazoval na lastne oči, je videl, kakšna razlika je med dobro oboroženimi, izvrstno izvežbanimi in odločnimi, četudi maloštevilnimi četami in velikimi tolpmami brez pravega vodstva, dobrega orožja in vojaške izobrazbe. Da namreč pri komunistih enotnega vojaškega vodstva ni bilo, kljub glavnemu stanu na Vogerskem, to je danes jasno. Saj so velikim edincem, n. pr. bataljonom, poveljevali 17letni fantje, ki niti pri vojakih še niso bili. In s tistimi redkimi topovi, ki so jih imeli, so streljali kar tja v en dan. Na Skabrijelu je stal top, pri katerem ni bilo niti enega izvežbanega topničarja. Zato so granate padale, kamor so jim je zdelo. Poleg tega je glavno poveljstvo dan pred odločilno bitko poklicalo na Vogersko vse važnejše poveljnike in komisarje »na posvete«; vrnil se ni nobeden in na položajih so ostali sami neizkušeni mladiči.

Pa tudi obrambne priprave so bile naravnost smešne. Poslužili so se stare modrosti, da je treba porušiti vse mostove, češ, da bodo potem popolnoma varni pred nasprotniki. Zato so poškodovali vse, kar je le kolikšak bilo podobno mostu. Prizanesli niso niti nobeni brvi, pa naj je peljala čez, še tako plitvo grapo. V Kojskem v Brdih so rekli: »Izkopljimo čez cesto jarek in noben oklepni voz ne pride čez.« Drugod so čez cesto posekali nekaj dreves, pa so se čutili varne. Nemci so se temu početju le pomilovalno smehljali: »Bili smo na fronti in vemo, kaj je moderna vojna. To pa še igrača ni.«

Pa tudi drugače je bilo vse silno slabo, oziroma nič pripravljeno. Bojevniki na položajih so dobivali hrano zelo neredno, med posameznimi oddelki ni bilo nobene prave zveze in tudi kakega enotnega načrta ni bilo. Mlad slovenski razumniki je predsedniku komunistične vlade za Primorje, dr. Villanu, to očital, a ta mu je odgovoril: »Saj ni važno, ali smo pripravljeni ali ne, glavno je, da je ljudstvo z nami.« Radovedni smo, ali so posestniki podrtih hiš po Rožni dolini, Kronbergu in drugod tudi teh misli, da priprava ni važna.

Potek bitke

Od vzhodne strani so komunistični oddelki prodrli do Kostonjevice in na pobočje Rafuta do železniške proge. Bili so tudi v St. Petru, Vrtojbi in Mirnu. Ko so Nemci začeli streljati s topovi ter so zagorele prve hiše, so se komunisti kmalu umaknili. Nekaj časa so se

držali na Sv. Gabrijelu, a tudi od tam jih je točno zadevanje nemških granat prepoznalo. V zaledju za fronto pa so komunistični propagandisti trdili, da bo Gorica kmalu padla, saj tam ni Nemcev; Gorico drži samo bela garda, s katero bodo že obračunali. Da to ne drži, so se v zaledju kmalu prepričali, ko so komunistične čete zbežale v divjem strahu pred bližajočo se nevarnostjo. Tekle so zlasti proti Trnovski planoti, a med potom jih je mnogo padlo. Kdor je ušel, je bil lahko vesel, če je odnesel zdravo kožo.

In bilanca te komunistične brezglave pustolovščine? Poglejmo samo v goriško okolico. Kronberk ima okoli 70 hiš porušenih, Rožna dolina ima celo še morda dve hiši, vse drugo je podirto in požgano. Ajševica prav tako; v Šentpetru je okoli 25 hiš razbitih. Mnogo je trpela Vrtojba, Volčja draga in Miren, kjer so bile poškodovane tudi vse cerkve. Zelo je prizadet tudi Podšabotin, nekaj Števerjan. Število mrtvih je tudi zelo visoko. In sedaj se lahko vprašamo: Ali so bile te žrtve potrebne. To so žrtve komunistične zlobe. Komunisti so se igrali vojsko, ubogo ljudstvo pa je plačalo stroške te igre.

Zaključek

Počasi se odpirajo oči in ljudje začnejo spregledavati, kam vodi ta protiljudska politika. Zavedajo se, da marsikje, da grozi deželi blazna propast. Ljudi bo vedno manj, a tudi gnozne dobrine ginejo. Zato že zori med narodom misel na samopomoč proti nasilju komunističnih zločincev, misel na domobranec. Dal Bog, da bi ta misel rodila močan dejanski odpor vseh združenih zdravil sil našega naroda.

P. G.

Z Goriškega

Preselitev svetogorske kraljice. Ker je zaprt vsak dohod na Sv. Goro, Preval in Skabrije in ni mogoče romati k svetogorski Materi božji, so v Gorici predlagali, da bi se njena slika prenesla v mesto. Goriški nadškof se za zadevo zanimala. Če ne bo kakih nepremostljivih ovir, bo svetogorska Kraljica kmalu v goriški stolnici.

Prazne sobe in stanovanja. Goriški župan je odredil, naj se vsa prazna stanovanja in sobe vedno javijo na občinskem anagrafskem uradu.

Ceno petroleja je goriški pokrajinski gospodarski svet določil na 7.20 za liter.

Nesreče z granatami. V Bovu so trije dečki našli na pašniku precej veliko granato. Poskušali so jo premakniti, pa jim je počila in na mestu ubila vse tri. To sta brata šest- in osemletni Ladislav in Lojzek Kumar in desetletni Miroslav Rajčević. Granata je raztrgala tudi šest živali, ki so jih nesrečni pastirčki pasli. V Gorici je na judovskem pokopališču granata ubila 58letnega kmečkega delavca Josipa Kneza iz Gorice. — V Komnu pa je 51letni kmet Leban Miroslav pri kopanju na njivi zadel z rovnico na mino, ki ga je zadela zlasti v glavo. Leban je kmalu nato umrl.

V vlaku je bila zadeta v sredo jutraj Julijana Velikonja doma s Sela pri Volčah. Vozila se je v Gorico in gledala skozi okno. V bližini Avč pa je nekdo iz gozda izstrelil več strelcov proti vlaku. Ena izmed krogel je zadela nesrečno potnico v glavo, da se je takoj zgrudila mrtva na tla. Prepeljali so jo v Gorico, kjer so jo tudi pokopali. Zopet nov zločin komunizma!

Za stolnega vikarja je prišel v Gorico dr. Kazimir Humar, dosedaj župnik v Opatjem selu. Nastopil je na dan vseh svetnikov. Iskreno ga pozdravljamo ter mu želimo obilo uspeha pri delu.

V centralnem semenišču v Gorici se je pričelo novo šolsko leto dne 4. novembra s slovesno proslavo godu prevzema nadškofa.

Obstrelili so jo. V Grgarju so komunisti streljali na 18letno Marijo Madon ter jo ranili na roki in na prsnem košu. Vojaški avto je v potem prepejal v goriško bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti vsaj tri tedne.

„Suum cuique“

Prejeli smo iz vrst naših čitateljev in objavljamo:

V nedeljskem »Slovenec« je bil priobčen članek pod tem naslovom, ki izzveni v glavnem takole:

Nemogoče je, da bi sinček tako nacionalne družine, kakor je dr. Pucova, brez kakega posebnega tehničnega razloga prešel h krvavi protinarodni OF in prevzel krvniško funkcijo preiskovalnega sodnika v komunističnih morijah! Zato ga S. dr. B. po časopisu poziva, naj se javi oblastem in pojasni presujeni Ljubljani vzrok svojega dejanja.

Da ga bo ta skušala z vsemi silami razumeti in mu oprostiti, če se bo le dalo, kriči iz pisanja.

Članek me spominja na nedavno fašo, ko je naša meštanska družba pokrivala grehe svojih iztrjenih sinčkov z zašlugami in nacionalnostjo njihovih več ali manj uglednih očetov in družin. Za take izgubljene in pokvarjene sinčke je družba vedno našla posebno milo sodbo in prav posebno mil postopek za presojanje njihovih pregreh. Oče je bil vendar ugleden, večina tudi bogat, imel sijajne zveze itd. itd., skratka, sinček je bil boljši vrste človek; zato so ga vlekli z vsemi silami iz blata, dočim je bil revnejši in manj uglednega očeta sin izročen družinski najstrožji kritiki in obsodbi pri manjših prestopkih.

Nam, ki nismo nikoli spadali med zgornje desetisoče, ki pa smo bili res z vso dušo z narodom, ne z degenerirano družbo, gornji poskus S. dr. B. ja presejda do vrh glave. Če je mladi dr. Boris Puc sodeloval pri morijah črnomaljskega komunističnega sodišča celo kot preiskovalni sodnik, je nam njegova krivda več kot jasna. Ni je moči na svetu, ki bi ga bila mogla prisiliti, da prevzame vlogo morilca, (kaj pa je preiskovalni sodnik komunističnega morilskega sodišča drugega?), če ne bi bil sam hotel! Tudi za eno lastnega življenja ne bi bil smel prevzeti te vloge, če ne bi bil iz izgubljen vsake človeške morale in se izenačil s propalčami! Tu ni izgovora! Funkcija komunističnega preiskovalnega sodnika je tako zaupna, da je moral uživati dr. Boris Puc popolno zaupanje svojih morilskih predstojnikov! Krvavega madeža na čelu mu ne izbrizže zdaj nobeni pozivi po pojasnilu več!

Torej je propalica, pa če je vsa njegova družina še tako poštena! Čemu bi se bali tega imena, če ga rabimo za vse druge krvnike OF? Očitno je mladem dr. Pucu to ostančno delo prijalo, sicer ga ne bi bil vrnil, Čemu potem ti dvomi in to prikrito pranie izpričane? Odklanjamo vsak poskus nenečevih prijateljev in žlahte, da v časopisju zastre s pretnim pogled na odvratno zadevo s spretim priznanjem, češ: mora biti nekaj v ozadiju, saj je žlahta vendar nacionalna! Z nacionalnostjo so prekrivali grehe včasih, danes pa jih ne bodo več! Ni faša, da bi se pulili po časopisju za vsako garjevo ovro posebej. Ali si z nami, ali pa nisi! Kdor je postal narodov ubijalec, ga bo neizprosno dohitela kaznovajoča roka trdnice naroda, pa naj so bili nazibni izpričene sinčka za krvniški pesel taki ali taki. To zadnje je za zdaj popolnoma nezanimivo. Nas zanima le čim hitrejša odstranitev takih izročkov. Zanimivo ugotovimo, kje leži za starše, da si izprašajo vest, kiti leži njihova krivda, da so njihovi presiti sinčki pljunili na svoje človečanstvo! Zato se nikar ne sklicuj nibe na svojo »nacionalnost«! Ta ne jamči danes nikomur več, da si pravilni! Preveč krvavih izkušenj imamo! Pokoži, da se boriš proti krvavemu nasilju in podlosti komunizma, oidi v vrste domobrancev, če si čist, podpri s svojim premoženjem, ki si ga napraviš, njihovo plemenito delo, če si prester, da bi se boril v njihovih vrstah s puško v roki, pa ti bomo verjeli, da si res za narod! Drugeče ti pa ne bo pomagalo nobeno sklicivanje na nekdanje »nacionalne zaslug«, pa če privleče celo svojo žlahto v dokaz! Dovolj je besed in slenečevanja, po dejanjih sodimo zdaj, ne po besedah! Ahele! kri vpije do neba po kaj za Kajna!

S. dr. B. ju za povermo, da z omenjenim člankom se davno ni »salvavit animam suam nationalem«, ker bomo zahtevali še vse kaj drugega od njega, kakor pa samo pisanje onarivčnih člankov. To bi bilo vseeno le prenočanje!

M. Z.

Novice iz Idrije

V zadnjih časih smo tudi mi doživeli nekaj burnih dni, kakršnih ni bilo v naši kotlini morda že od Napoleonovih časov. Brž po zlomu Badoglijeve oblasti so jo vsi njeni zastopniki odkurili z veliko naglico. Javno upravo so prevzeli komunisti, ki so priznali že prej imenovanega prefekturnega občinskega komisarja v osebi g. Bergnacha. Za vojaškega komandanta idrijskega mesta so postavili 20letnega fanta iz bližnje okolice. Na glavnem trgu pred sv. Barbaro je na ljudskem zborovanju govoril kot višji komunistični oblastnik znani krojač iz Cerkna. Komunistična strahovlada bi trajala še nekaj časa, da niso prišli nemški vojaki, pred katerimi pa imajo komunisti nepopisen strah. Zato jih niso dolgo čakali, temveč so rajši pobeželi v okoliške gozdove in brloga. Da so izgubili glavo, priča najbolj to, da so kar odprli skladišča živil, češ, ljudje božji, kar nesite domov, kar se da. Tako se je zgodilo, da so nekateri zelo dobro založeni, drugi pa s strahom gledajo v bližajočo se zimo. V mesto pripeljali živež je bilo namreč vsaj do sedaj silno težko, ker so ti mojstri pokvarili vse dohode. Le tu pa tam se lahko prerije čez gore kak majhen transport. Zelo pereče vprašanje za nas je poleg prehrane in redno občinske ter rudniške uprave tudi šolstvo. Prejšnjih učnih moči ni, ker jih je vzela septembrska noč. Nekaj sposobnih domačih učiteljev oz. učiteljic je, a ne dovolj. Mnenja smo namreč, da mora poučevati v naši domači šoli samo tisti, ki dobro obvlada naš jezik ter ima oz. napravi potrebni jezik.

M o r i l e c „Jaz sem sin ljubljanskega bogataša“

Marko Vrhune, sin ravnatelja Trboveljske premožkopne družbe, obsodil na smrt 150 Slovencev in jih dal poklati v Ribnici. — Ob tem groznem dejstvu naj se zamislijo vsi Ljubljančani, ki imajo še kaj človečanstva v sebi.

Akademik S. P., ki so ga nemške čete rešile nekaj trenutkov prej, preden so ga komunisti nameravali odpeljati na morišče, kjer so pobijali ujetnike in »nezanesljive« prisilne mobilizirance, pripoveduje naslednje podrobnosti o Marku Vrhune, sinu ravnatelja Trboveljske premožkopne družbe v Ljubljani:

»Razvajeni sarko iz višje ljubljanske družine, Marko Vrhune, je v Ribnici večkrat govoril ujetnikom, obsojenim na prisilno delo, in fantom, ki so bili zaprti v Ribnici. 15. oktobra zvečer nam je spregovoril te-le besede:

Vi vsi veste kdo in kaj sem jaz,

zato dovolite, da vam nekaj povem. Tovariši, jaz sem sin ljubljanskega bogataša, pa se vendar borim za proletarijat in novi red. Vi vsi pa ste proletarci in reveži, pa se borite za buržoje. Zavedajte se, da živimo na prelomnici časov. Pri tem zastopa OF napredno stran, temu nasproti pa se bori reakcija. V komunističnem smislu je reakcija tisto, ki zastopa zlo, napredna OF pa dobro. Sedaj je na vas, da se pridružite ali dobremu, ali zlu.«

Kaj je dobro in kaj je zlo, je mladi Vrhune dokazal z dejanji. Po njegovem mnenju je zlo, če se slovensko ljudstvo, obsojeno na smrt od komunizma, brani za golo življenje in za ohranitev bore krpice zemlje ter svojih slavnatih streh. Po njegovem mnenju je to reakcija. Če slovenski možje in fantje branijo svoja življenja — borega imetja so jih komunisti itak že do gola »osvobodili« — se po Vrhunčevem borijo za »buržujec, On, »sin ljubljanskega

bogataša«, pa smatra za »napredno« pobijanje poštenih in nedolžnih Slovencev.

To mu je edina borba za proletarijat, saj je to več kot krvavo dokazal! Vrhune Marko je bil namreč član tričlarskega tolovajskega vojaškega sodišča v Ribnici poleg nekakega sodnika iz Novega mesta ter ribniškega tolovajskega »komandanta«. In to sodišče, kjer je imel mladi Vrhune odločilno besedo, je dne 15. in 22. oktobra obsodilo na smrt 150 Slovencev, ki so bili nato do zadnjega pomorjeni. S tem je odločilno skriv nedolžne smrti 150 ljudi in se tako res lahko ponaša s svojim krvavim delom za napredok »proletariata«.

Primer Marka Vrhuna ponovno dokazuje, kje se nabira gnoj komunizma. Komunistično rovarjenje in izraz nižjih slojev, temveč avantura presitih gospodov ter izkoreninjena izobraženstva. Tu je korenina zla, ki zahteva »sanationem in radice«.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Še dalje močno megleno

Močno megleno vreme traja dalje. Megle so visoko, ne drže se tal in zato stari barjanski očanci napovedujejo, da kmalu dobimo spet mokrega izpod neba. V petek je bil Elizabetin dan. Slana in mraz na ta dan, previjo da naznanja dolgo zimo. Navadno prihaja Elizabeta v deželo na belem konju, ko nasprotno sv. Jurij na zelenem. V petek je bilo cel dan zelo megleno in oblačno. Je tudi nekoliko rosilo. Dežometer je na univerzi zaznamoval 2,6 mm padavin. V petek je bila zaznamovana dalje najvišja dnevna temperatura +3,5° C. V soboto jutranji temperaturni minimum +1,5° C. Razmeroma visoka temperatura, ko je bila lani na ta dan za 2 stopinji pod ničlo. V zadnji dekadi novembra pa se navadno vreme zelo spreminja, je navadno deževno in južno. Barometer v soboto 769,6 mm.

Zelena paprika, zelje in korenje

Ob meglenem in kislem vremenu se je v soboto razvijalo tržno življenje. Najživahnije je bilo ob mestnih lopah, kjer so prodajali dve tržni dobrini. Pri eni lopi so gospodinjice v daljši vrsti dobivale italijansko zelje, pri drugi lopi pa zeleno papriko, ki je bila po 3,70 lire kg. Zelena paprika je bila uvožena iz Trsta, kjer je na drobno po 3 lire kg. Lani osorej je bil trg bogato založen z italijansko zeleno papriko. Mnoge gospodinjice so prav rade kupovale to papriko in prodaja se je hitro razvijala. Poleg paprike in zelja je bilo na trgu v večji izbiri uvoženo korenje. Je tudi dobro kot prikuha. Ker je drugi novemberjski sneg že močno skopnel, so zelenjadarice lažje nabirale po gredah endivijo, tako je bil trg primerno dobro založen ž njó. Nakup je bil dober. Gospodinjice v teh časih rade kupujejo kislo zelje. Neka zeljarica je prodajala prav dobro naribano, surovo, neokisano zelje, ki so ga gospodinjice hitro vsega kupile. Tako zelje je dobro kot solata ali pa kot prikuha ter je bilo po 4,50 lire kg. Na prodaj je bil tudi lep ohrovt.

Ljubljansko bankarstvo

Podružnica italijanske banke v Rimu »Banco di Roma«, ki je imela svoje bančne prostore na Marijinem trgu v palači »Splošne zavarovalnice«, kjer je bila poprej do leta 1941. podružnica Češke industrijske banke, ki se je preselila v Dalmatinovo ulico, je likvidirala in prenehala poslovati. Kot sekvester nad to podružnico je bil postavljen vpokojeni direktor podružnice »Narodne banke« v Ljubljani g. Gregorič. Banka je že prostore izpraznila. V tesnih poslovnih zvezah s to podružnico je bila »Emona«, zavod za kmetijstvo in nepremičnine v Ljubljani. »Banca commerciale italiana« je nameravala tudi odpreti v Ljubljani.

Osebnosti

V soboto sta se poročila v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku g. Jože Sorli, sodniški pripravnik, in ga. Minka Bolha. Poročil ju je g. župnik dr. Janko Arnež, za priči sta bila g. Anton Pečnikar, avtobusni podjetnik, in g. Matko Petrič, železniški uradnik. Bilo srečno!

Novi grobovi

V gradu Lanspřeh na Dolenjskem je mirno v Gospodu zaspala dne 10. novembra t. l. uršulinka ž. m. Emerica Šinkovec. Nad 50 let je vzgajala dekleško mladino v škofjeloškem samostanu ter je bila svojim učencem ne samo dobra učiteljica, temveč tudi druga mati. Bog ji bodi obilen plačnik. Naj počiva v miru.

Zgodovinski paberki

21. listopada

I. 1276. je sklenil češki kralj Premysl Otakar na Dunaju mir z rimsko-nemskim cesarjem Rudolfom Habsburškim. Da bi rešil češke dežele, se je odpovedal Avstriji, Stajerski, Koroški, Kranjski in Slovenski krajini. Premysl se je po dunajskem miru samo umaknil. Na poraz, ki mu ga je zadal Rudolf, ni mogel pozabiti. Maščevanje mu je rojilo po glavi, jekal je zaveznikov in celo slovanska vzajemnost naj bi mu bila sedaj v pomoč. Do novih češko-nemških sovražnosti je prišlo spomlad leta 1278, a 26. avgusta do odločilne bitke pri Dürnkrautu. Na Rudolfovi strani so se borile poleg ogrskih zaveznikov in državne vojske tudi čete iz Stajerske, Koroške in Kranjske. Sreča se je odločila za Habsburžane, češki kralj Premysl Otakar II. po svojih zmognostih in političnih konceptih eden prvih kraljev iz rodu Premysl, je oblezel na bojišču. »Rudolf iz Habsburga je strl napuh slovanskega žezla,« piše eden nemških sodobnikov —

I. 1694. se je rodil v Parizu Francos Marie Arnet Voltaire, najvipljnejši francoski pisatelj 18. stoletja. Njegovemu modrovanju so prislühovali veliki uspehi in meščani po vsej Evropi. Bil je sin pariškega natakara, bogat od doma, duhovit in domišljav. Snubil je okoli dazeljivih aristokratinj in močelnih dvorov, živel na Angleškem, na Pruskem pri Frideriku II., v Švici, in bil nazadnje graščak Ferneyski. Nasprotoval je cerkvi in duhovščini, preziral ljudstvo, pa oznanjal svobodo in enakost, pisal satire, pesmi, epe, komedije, tragedije, romane, filozofske, politične in zgodovinske razprave.

svojo podružnico. V ta namen je že leta 1941 najela v Rojnovi hiši na Cesti 3. maja prostore, kjer je bila poprej Ketteva modna trgovina. Prostore so bili primerno preurejeni za bančno poslovanje. Vodstvo podružnice je pa iz previdnosti odložilo poslovanje te podružnice, kar je bilo sedaj zelo ugodno, ko so bile prihranjenosti sitnosti eventualne likvidacije.

Razne nezgode in poškodbe

V Rožni dolini, Cesta II. šte. 6 stanujoči Leopold Marin je na Bleiweisovi cesti padel iz onemoglosti in se hudo poškodoval. Bil je prepeljan v bolnišnico, v katero so z dežele pripeljali tudi Alojzija Znidaršiča iz Komolj. Ta je v gozdu sekal dreve. Drevo mu je padlo na desno nogo in mu jo zlomilo. V Grosupljem je 20 letni delavec Alojzij Janežič cepil drva. Vsekal se je v levo nogo.

Poneverbe na davčnem uradu Ljubljana-mesto

Ko je lani novembra prevzel vodstvo davčnega urada Ljubljana-mesto novi šef g. Korenini Aleksander, je najstrožje preprečeval neupravičenim davčnim izterjevalcem vsako kasiranje davčnih zastankov pri davčnih zavezancih, ki so jih prišli rubit. Se posebej je v dnevnem tisku opozoril davkoplačevalce, da so plačila davkov in davčnih zastankov pravno veljavna samo ona, plačana po poštinih položnicah ali pa direktno pri blagajni davčne uprave. Prav na osnovi tega opozorila je prišlo na dan, da so bili poneverjeni večji zneski, ko so stranke prihajale na urad s prošnjo za pregled svojih davčnih kontov. Uvedena je bila nato preiskava, ki je prvotno dogajala, da so trije davčni eksekutorji poneverili posamično ali skupno pri raznih davkoplačevalcih v mestu inkasirane davčne zaostanke v skupnem znesku 22.000 lir. Vsi trije so bili izročeni sodišču. Pred malim kazenskim senatom sta bila nato letos junija obsojena zaradi zločina uradne poneverbe in falzificiranja davčni izterjevalec Rajko C. na 8 mesecev zapora, davčni služitelj France Z. pa na 3 mesece zapora. Proti tretjemu obtožencu je državni tožitelj umaknil obtožbo, ker je bil deležen znane oktobrske amnestije in je pri njem šlo za manjše zneske.

Ko so bila nato o teh poneverbah objavljena kratka sodna poročila v časopisih, so se mnogi oškodovanci zgledili na davčni uradu. Nadaljnja sodna preiskava je dosegla, da sta oba obtoženca poneverila razen navedenih 22.000 še druge zaostanke v znesku 38.698 lir. O poneverbi tega zneska je bila ta teden pred malim senatom glavna razprava, bila pa je preložena, da se izvedejo novi dokazi.

Objava o cenah

Za vse vrste blaga, ki ga uvažajo trgovci, gostilničarji itd. na kateri koli način v Ljubljansko pokrajino, se mora prej ko se stavi blago v promet, prositi za odobritev prodajnih cen pri šefu pokrajinske uprave, oddelek VIII. Vsaka kršitev tega predpisa se bo najstrožje kaznovala, blago pa zaplenilo.

Dramsko gledališče

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Normanski junaki«. Premiera.
Ponedeljek, 22. novembra: Zaprtó.
Torek, 23. novembra, ob 16.30: »Potopljeni svet«. Red Torek.
Sreda, 24. novembra, ob 16: »Kovarnstvo in ljubezen«. Red A.
Četrtek, 25. novembra, ob 16.30: »Kavarnica«. Red Četrtek.
Petek, 26. novembra, ob 16: »Normanski junaki«. Red Prvi.
Sobota, 27. novembra, ob 16.30: »Cvetje v jeseni«. Red Sobota.
Fr. Schiller »Kovarnstvo in ljubezen«. V dramo je prikazana tragedija ljubezni kot edinega in poslednjega oznanila človečanske svobode, skozi katero neumljeno udarja idejno in nazorsko nasprotje aristokratskega in meščanskega sveta. Osebe: predsednik — M. Skribinsk, Ferdinand — Jan, pl. Kalb — Peček, lady Milfordova — Danilova, Wurm — Nakret, Miller — Gregorin, njegova žena — P. Juvanova, Luiza — Lovarjeva, Zofija — Pugljeva, sluga — Rastresen.

»Svet« vam nudi mnogo koristnega in poučnega!

Operno gledališče

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Ponedeljek, 22. novembra: Zaprtó.
Torek, 23. novembra: Zaprtó.
Sreda, 24. novembra, ob 16: »Netopir«. Opereta. Red Sreda.
Četrtek, 25. novembra, ob 16: »Madame Butterfly«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Petek, 26. novembra: Zaprtó.
Sobota, 27. novembra, ob 16: »Sneuročka«. Premiera. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
J. Massenet »Thais«, opera v 7 slikah. Osebe: Athanael — Primožič, Nicolas — Lipušček, Palemon — Lupša, suženj — Dolničar, Thais — Heyhalova, Krobila — Mielnikova, Mirtala — Polajnarjeva, Albina — Spanova. Dirigent N. Stritof, režiser R. Primožič, koreograf P. Golovin.

Za današnji dan

Koledar

Nedelja, 21. listopada: Marijino darovanje; Gelazij, papež; Albert, škof in mučenec.
Ponedeljek, 22. listopada, Cecilija, devica in mučenica; Filemon, mučenec; Pragmatici, škof.
Torek, 23. listopada: Klemen I., papež in mučenec; Felicita, mučenica; Lukrecija, devica in mučenica.

Dramsko gledališče

»Normanski junaki«. Premiera. Ob 16.

Operno gledališče

»Thais«. Izven. Ob 16.

Kino Union

»Ljubezen v poletju«. Predstave ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30.

Kino Sloga

»Bratec ti moje«. — Predstave ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnice: v nedeljo: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartner, Moste, Zaloška cesta 47; v ponedeljek: dr. Kmet, Ciril Metodova cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Dnevne novice

Pokojni Cilki Krekovi za god. V ponedeljek, 22. t. m., na dan sv. Cecilije, bodo sv. maše za pokojno Cilko Krekovo, in sicer ob 6.30 pri velikem oltarju v stolnici, ob 7 pri Sreči Jezusove, ob 7.30 pri sv. Jožefu, ob 8 pri sv. Petru in pri oltarju Marije Pomagaj v frančiškanski cerkvi. Izrazimo blagi rajni svoja volja s gorečo molitvijo za njen dušni pokoj.

Vse radijske poslušalce opozarjamo na domobransko radijsko oddajo, ki bo jutri, v nedeljo 21. novembra 1943 od 11.30 do 12. Na sporedu je govor slovenskega pisatelja g. Velikonje »Malikovanje zločina«.

Slovena sv. maša za pokojnega junaka Toneta Perneta bo v ponedeljek, 22. t. m., ob 7 pri sv. Jožefu. Vabljeni so vsi oni, ki so z njim trpeli in se borili na Turjaku ter vsi drugi prijatelji in znanci.

Nikar si ne belite glave, kaj bi darovali za Miklavža
Darilo, ki bo razveselilo duha in srce je W. Scottov roman: »IVANHOE«
Knjiga ima nad 200 velikih slik
Dobite jo v vseh knjigarnah pa tudi v uredništvu »SLOVENCA«

Harmonike klavirske, diatonične in kromatične dobite v lepi izbiri pri tvrdki EVEREST, Prešernova 44.

Gospodinj! Pasto za parkete si nabavite že pred prazniki! Zaloge v železnini FERRUM Leon Stupica, Gradišče 2.

Osemdesetletno rojstvo je v četrtek preteklega tedna praznovala mati župnika v Borovnici gospa Franja Jerina. Zelimo ji še mnogo zdravja in veselja polnih let! Moška Marijina družba v Križankah ima danes popoldne ob 5 slovesen shod povodom praznovanja glavnega praznika. Po govoru bo sprejem novih članov in pete litanije M. b. pri oltarju sv. Jurija. Po shodu bo darovanje za namene družbe.

Opozorjamo na razstavo akad. slikarja Marjana Pilberška v prostorih Galerije Obersnel, Gosposvetska 3. Razstava je odprta vsak dan od 9—12.30 in od 14—16.

Izda! smo obširno znanstveno natančno in poljudno pisano delo dr. Franceta Jakliča: Ignacij Knoblehar in njegovi misijonski sodelavci v Osrednji Afriki
Življenje velikega slov. človeka, misijonarja in raziskovalca Afrike v 19 stoletju
Knjiga ima 374 strani z 31 podobami in preglednim zemljevidom
Elegantno vezana stane L.100.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred škotijo 5. — Miklošičeva 5.

Nova mladinska knjiga s slikami »Nosan in Zalka«, slikala in napisala Konč Ahačič, je pravkar izšla v Mladinski založbi, Stari trg 30.

Vsa radla popravila vam točno, strokovno in s jamstvom ter s predhodnim pregledom in proračunom izvrši tvrdka Philips-Rad, Ulica 3. maja 6.

Tvrdka Everest sporoča vsem ljubiteljem moderne glasbe, da je za letošnje zimsko sezono pripravila večjo množico novih gramofonskih plošč najnovejših posnetkov, katere so namenjene izključno za izposojanje. Izposojajo se tudi gramofoni. Posojnina je zelo ugodna. Poslušajte se te izredne prilike, katere vam omogoča brez nakupa posest gramofona in poljubne količine novih gramofonskih plošč za zaželeno dobo. EVEREST, Prešernova 44.

Naknadno vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15, se vrši dnevno za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in za Višji trgovski tečaj ter vse ostale oddelke. Na razpolago brezplačen prospekt. — Ravnateljstvo.

Učitelje strojepljal Novi eno- in dvonožni trimesečni tečaj — dnevni in večerni — prične 30. novembra. Največja moderna strojepljalnica: raznovrstni stroji. Desetprstna metoda. Pouk je dopoldne, popoldne ali večer, učne ure po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. — Posebni tečaji tudi za knjigovodstvo, korespondenco, jezike itd. Izbira predmetov po želji. — Informacije, nove prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Akademikarke-ki, uporabite koristno svoj prosti čas za študij praktičnih predmetov: strojepljalo, stenografijo, knjigovodstva, korespondenco, jezikov itd. Nov specialni tečaj prične v ponedeljek, 22. novembra. Izbira predmetov po želji. Učnina nizka. Vpisovanje dnevno. Podrobne informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje knjigovodstva, korespondence, stenografije, jezikov, strojepljalo itd. Temeljiti pouk se vrši v specialnem tečaju. Izbira predmetov po želji. Vpisovanje dnevno. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

»Slovenski dom«

prinaša v najnovejši številki med drugimi zanimivostmi:

Morija po načrtu

Ustroj in naloge Nemške delovne fronte

Igral sem v rdeči komediji za glavo (Od »belogardista« do politkomisarja — vse za rešitev odpeljanih bratov)

Gledališka umetnost se je vrnila na deželo (Zgodba o kratki slavi igralske in pevske skupine pri vodstvu OF)

Gorje Bele Krajine, njegove žrtve in krivci
Pisma nam in vam

Albanija — tretjič neodvisna država ter obilno zanimivega berila.

Najboljši pouk za dijake srednjih, meščanskih in ljudskih šol se vrši v prvem Učnem zavodu »Korepetitorij«, Mestni trg št. 17-I. Pogoji najugodnejši, posebno za privatiste in one, ki nimajo redno šolskega pouka. Posebni oddelki za moderno in klasično jeziklo Vpisovanje dnevno od 8—12 in od 14—16.

Opozorilo! Staršem onih dijakov-inj srednjih, strokovnih in meščanskih šol, ki letos nimajo rednega pouka, nujno svetujemo, da ne puščajo svojih otrok brez dela. Vpišite jih v tukajšnji Korepetitorij »Naprave«, ki redno in nemoteno pripravljajo dijake-inje za vse ali posamezne predmete in tudi jezike. Najboljša prilika za uspešno redno šolanje dijakov-inj. — Posebni oddelki tudi za privatne izpite. — Pouk je priznan najboljši vsled odlične organizacije in se vrši v ločenih skupinah za vse razrede in to v središču mesta na Kongresnem trgu. Zahtevajte naš nov brezplačni prospekt: Vodstvo specialnih instakcij, Kongresni trg 2. — Središče mesta. Pazite na naš pravi naslov.

Dijaki-inje srednjih in višjih šol, ki nimajo predavanj, najuspešneje izkoristijo prosti čas s posebanjem tečajem strokovnih predmetov. Knjigovodstvo, stenografija, strojepljalo, trgovska matematika, trgovinstvo, trgovska korespondenca in tuji jeziki. Izbira predmetov po želji. Praktična izobrazba za bodočnost za vsakega. Vpisovanje dnevno — prospekti na razpolago. Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-II. Središče mesta.

Najprimernejše Miklavžovo darilo za mlado in staro je bila in ostane naša Družinska pratika

Ne pozabite tudi letos razveseliti svoje družine s tem darilom! Ustregli boste s pravo posebno ceno, ki se žele udeležiti tekme za razpisane knjižne nagrade

V cerkvi sv. Jakoba, v prelepi kapeli sv. Frančiška Ksaverja, hočemo tega največjega pobornika katoliških misijonov v novem veku prav posebno počastiti in se mu pripraviti s slovesno devetdnevno od 24. nov. do 2. dec. Sedanjí tako resni čas, poln žalosti za nas Slovence, a obenem slaven za naše slovenske mučence nas naravnost vleče k njegovemu oltarju. Vabimo vse Ljubljance, da se radevolje udeležijo devetdnevne pred praznikom sv. Frančiška. Vsak dan ob 7 bo sv. maša pred sv. R. Tel. in litanije imena Jezusovega z molitvijo k sv. Franšku. Na praznik sv. Frančiška se bodo vsako pol ure vrstile sv. maše.

Jezikovni tečaj vseh modernih jezikov po hitri, uspešni in praktični metodi za vse poklee. Konverzacija. Začetni in nadaljevalni tečaj. Pouk se vrši dopoldne, popoldne in zvečer. Učnina nizka. Informacije in vpis dnevno v prostorih P. D. Z. Delavske zbornice, Miklošičeva c. 22 a. I. nadst. Zemljevide boljše, raznih kontinentov ter žepne atlase dobite v Mladinski založbi, Stari trg 30.

OTROCI!

Prosimo starše, da Vam kupijo prelepo spominsko knjigo

»Moja mlada leta«

Uredila Krista Hafner
Zunanja in notranja oprema: arh. Vlado Gajšek

Cena kart. L. 55.—, vez. v polplatno L. 60.—
Imeli jo boste v življenju za spomin na mamico in očka

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred škotijo 5 — Miklošičeva cesta 5

OBVESTILA »PREVODA«

Nakazovanje živil trgovcem

Ljubljanski trgovci, zadrage in peki naj dvignejo pri Prevodu, Novi trg 4-II nakazila za racionirano blago za december po naslednjem redu: Trgovci in zadrage z začetnico A—H v torek dne 23. t. m., I—K v sredo dne 24. t. m., L—N v četrtek, dne 25. t. m., O—S v petek, dne 26. t. m., Š—Z v soboto, dne 27. t. m. in peki v ponedeljek, 30. t. m.

Tega vrstnega reda se je treba točno držati.

Istočasno se opozarjajo trgovci in zadrage, da vrnejo vso preostalo pšenično belo moko prav tako rženo in ječmenovo moko na dan, ko bodo dvignili nakazano jim blago v klavnicí. Vrnjena moka bo takoj plačana in odpisana po seznamu skladišča.

FILMI TEGA TEDNA

Nov zvočni tednik v Ljubljani

Vsak petek zvečer se prvič predvaja v Ljubljani nov nemški zvočni tednik. Najnovejši prinaša to pot krasno posnetko o odgonu živine z gorskih pašnikov. Kako živahni so posnetki iz taborišča državne delovne službe, katero je nekje na Koroskem. Ne manjkajo posnetki z napete nogometne tekme za državno prvenstvo v Stuttgartu in velike prireditve Hitlerjeve mladine v Berlinu. Tednik prikazuje, kako sprejema domači kraj junakega poveljnika podmornice, ki je dobil najvišje odkljkovanje, prikazuje navdušen sprejem notranjega ministra in SS voditelja Himmlerja v Poznanju. Kako znajo tik za fronto popravljati tanke, kažejo slike, v katerih vidimo zasilne delavce kar pod dreve v gozdu. Slovesnost tretje ustanovitve neodvisne Albanije v Tirani je kaj pestra. Še bolj zanimive pa so slike o bojih a komunistični banditi v Bosni. Živi prizori, ko bombniki zasipajo komuniste s točo bomb, ki zažge nekatera naselja, v katerih se banditi skrivajo, do zadnjega poslopja. Dalje vidimo nastope kozakov, ki se družno z nemškimi vojaki ramo ob ramo bore proti komunističnim tolpom v Posavju. Od tu nas povede tednik v Južno Italijo, kamor je prispel na pregled maršal Kesselring, obišče tudi Mussolinijev glavni stan, odkoder gre volni minister Graziani na obisk k maršalu Rommelu, ki medtem budno nadzoruje utrjevala dela ob italijanski obali, graditev zlenih ovir in postavljanje topništev. Najbolj zanimive so seveda slike z velike obrambne bitke na vzhodu, kjer v protisunkih nastopajo v množicah nemški težki tanki in prizadevajo velike krvave izgube boljševikom. Kako sodeluje letalsko s pehoto, nazorno priča prikaz bombnega napada, ki ga izvajajo številni težki nemški bombniki na rusko zaledje pri Gomelu, ki postopaj zaledje in postojanke z bombami tako na gosto kakor da bi stresali orehe. Vidimo, kako skušajo boljševiki prekriti elije z umetno meglo in kako jim tudi to ne pomaga. Za zaključek je še lepa slika s povratka bombnikov.

»Ljubezen v poletju« je naslov filma, ki ga je začel predvajati kino Union. Zgodba se godi v prvem desetletju tega stoletja na Dunaju, mestu valčkov, gledališč, kavarn in zabavnega družabnega življenja. Jedro vse zgodbe je romantična in idealna ljubezen, v kateri si podajata roke premodra mladenka in ognjevit zadržani mladenič. Seveda ne manjka bridkih peripetij, za smeh pa skrbijo nestrojevski domisleki, oblačeni seveda v modo leta 1910. Samo trideset let loči sedanjo mladino od mladine, ki jo kaže film. Razlika je prav takšna kakor med vojno in mirom. Zdi se, da doba, v katero je film postavljen, zavita v pravljico o lepih, starih časih, bo kot taka mnoge prijetno zazibala v nekaj ur kratkočasia.

Pomoč pri učenju nudimo dijakom in dijakinjam gimnazij ter privatistom. Instukcije iz posameznih predmetov. Dopoldanski in popoldanski pouk. Učnina nizka. Vodstvo učnih tečajev: — Lichtenturner zavod. Pouk se vrši v prostorih P. D. Z. Delavske zbornice, Miklošičeva c. 22 a. I. nadst. Instukcije — Novi trg 5. Poučujemo dijake, ki nimajo šolskega pouka, vseh predmetov, tudi jezike. Pripravljamo za razne izpite. Otroci ljudskih šol dobe pri nas nadzorsto dopoldne in popoldne. Vpisovanje dnevno. Honorar zmeren. — Diplomirani filozofi. Sm. E.

Na II. moški meščanski šol v Ljubljani za Bežigradom prične zopet redni pouk v ponedeljek, 22. t. m. po razporedu, ki je razviden v šolskem posloppju.

Knjige za otroke in odrasle dobi sv. Miklavž v knjigarni Žužek, prehod nebotičnika. Papirca Bahovec Ivan prodaja beležnice in žepne koledarje že za 1944.

Svetove knjige priporočamo posebno učeči se mladini.

O prof. Karlu Stepišniku smo pred kratkim pisali tako, da bi lahko marsikdo mislil, da je bil do zadnjega v službi mestne občine ljubljanske. Zato pa moramo popraviti, da je bil prof. Karol Stepišnik z dekretom Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino že 5. maja t. l. odpuščen iz mestne službe brez pravice do pokojnine.

Miklavž večer bo tudi letos v frančiškanski dvorani v nedeljo, 5. decembra, ob 4 popoldne. Cenjeno obilnostno opozarjamo, da si bo pravčasno preskrbelo vstopnice. Čas in kraj predprodaje bo pravčasno objavljen.

Samo še en teden štiri knjige za 20 lir pri Mohorjevi Družbi. Posebej opozarjamo na zbirko slovenskih ljudskih običajev »Pod vernim krovm«. Razen te bodo dobili udje še tri knjige in sicer: drugi del Quo vadisa, Slovenske večernice in Koledar za leto 1944. Ude sprejema samo že ta teden Mohorjeva knjigarna v Ljubljani, Miklošičeva c. 19.

Gg. kavarnarji, gostilničarji in trgovci pozor!

Opozorjamo tem potom vse imetnike steklenic od oranžade S. Pellegrino, kateri so prejeli te izposojene proti pologu jamčevine, da nam najkasneje do dne 10. decembra 1943 vrnejo vse steklenice od oranžade. V nasprotnem primeru bomo primorani postužiti se zakona o zaščiti steklenice.

Z ozirom na to, ker je nemogoče v tako kratkem času obvestiti vsakega imetnika steklenice posebej, smatraje vsi imetniki steklenice oranžade kot direkten poziv.

S. Pellegrino

glavna zaloga — Ljubljana, Kolodvorska ulica 8

Slovenski Rdeči križ poroča

Izda paketov. Slovenski Rdeči križ s tem poslednjim podaja rok za izdajanje paketov, ki jih je prejel od bivšega italijanskega vojaškega urada in ki zaradi nastalih razmer niso mogli biti dostavljeni internancem, na katere so naslovljeni. Te pakete lahko dvignejo ali naslovljeni sami ali odpošiljatelj dnevno od 10 do 12 samo do 30. novembra t. l. Izven navedenih ur in po 30. novembra t. l. se paketi ne bodo več izdajali. Po izločitvi pokvarjenih živil bo Rdeči križ razdelil pakete med druge internirane in v bedi se nahajajoče vojne žrtve.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 21. november:

8.30 Alpejske pesmi — 9 Nemški rekli in napeli — 10 Poročila v nemščini in slovenščini — 10.15 Orgelska glasba in versko predavanje — 11.30 Prireditel slovenskih domobrancev — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Pozdrave iz domovine izvajajo radijski orkester s sodelovanjem Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Siljanec — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Kmetijsko predavanje — 19 Koncert klasičnega tria — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala medijra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Koncert ritmičnega orkestra — 21 Lepe melodije — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Dnevni spored za 22. november:

8.30 Jutrarnji koncert — 9 Poročila v nemščini in slovenščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Popoldanski koncert — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Zdravniško predavanje — 19 Poje Heynov kvartet — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala medijra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Glasbo velikih mojstrov izvajajo radijski orkester, vodi dirigent D. M. Siljanec — 21 Balerina pleše — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Iz gospodarstva

Urad za izvoz v Romunijo. V Romuniji so združili vse trdnice, ki se pečajo z izvozom žita, v posebno trdnico z glavnico 10 milij. lejv. Ta trdnica ima naziv Urad za izvoz žita in krmil (OECE). S tem je kot za železo in usnje ustvarjen nov državni organizem za vodstvo gospodarstva.

Zvišanje cen tekstilij na Hrvaškem. Na Hrvaškem so se zvišale dosedanje najvišje cene za tekstilije domačega izvoza za 25 odstotkov. Zaradi zvišanja cen racioniranega blaga so se življenjski stroški na Hrvaškem zelo zvišali.

Nemško-bolgarska tobačna trgovina. V Sofiji je bila te dni podpisana posebna pogodba o izvozu tobaka iz Bolgarije v Nemčijo. Pri tem so bile določene tudi izvozne cene za tobak, ki znašajo povprečno 179.60 levov za kg.

Z Vrhniko

Vsem kupovalcem naših časopisov sporočamo, da se prodaja dnevnik »Slovenec« ter tednika »Domoljub« in »Slovenski dom« v trgovini Habič, Nova cesta. Poleg tega prodaja »Slovenec« in »Slovenski dom« samo ob nedeljah tudi Opeka. — Naročniki Slovenčeve knjižnice in zbirke Svet naj dvignejo novoizšle knjige na Podlipnijski cesti 9. Tu se tudi naroča Slovenčev koledar za leto 1944 in kupi knjiga »Ivanhoe«.

PO VAŠI ŽELJI
VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA 6/II

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

Dne 26. oktobra 1943 ob pol 9 dopoldne sta nas za vedno zapustila

naša iskreno ljubljena

soproga, oziroma tatek, brat itd., gospod

Jože Zorko

sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, rez. kapetan I. kl.

Cvetko Zorko

poselnik, gostilničar, župan občine Bela cerkev in rez. poročnik

K večjemu počitku smo ju položili 28. okt. 1943 na farno pokopališče v Beli cerkvi. V. maša zadušnica bo darovana v petek, dne 26. novembra 1943 ob pol 9 dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja — oltar Marije Pomagaj! — Prosimo tistega sožalja! Novo mesto, Družinska vas, Ljubljana, Brus (Srbija), Varaždin, Duplice, 20. XI. 1943.

Nuša roj. Keršnik, soproga, Bertka, Joško, otroka, Mica por. Keršnik, sestra

Zora, Angela por. Medveč, s. Marcelina, Vinko, Milka, Roman, France, bratje in sestre; Anton Medveč, svak

in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

Službe
doba

GOSPODIČNO

pošteno in vestno, važno prodaje sadja in zelenjave, sprejemno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 583.

DELAČKA

ki bi opravljal tudi konja ter z njim razvažal blago na Ljubljani, sprejemno, brez hrane in stanovanja. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7816.

POSTREŽNICO

sprejemno. Florijanska ul. 26-I. (b)

KONJSKI HILAPEČ

dobi službo. Vprašati: Sv. Petra c. 72. (b)

POSTREŽNICO

za en dan v tednu - sprejemno. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 7918. (b)

MLADO DEKLE

16 do 20 let, ki je vajena vseh hišnih del, sprejme dobra krščanska družina. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7882. (b)

POSTREŽNICA

dobi za nekaj ur dela na dan; komfortno sobo s stediščnikom in ostalimi priključitvami. Separatni vhod. Poizve se: Rožna dolina, cesta XI-21, I. nadst. (b)

HISNI UPRAVITELJ

16 do 20 let, ki je vajena vseh hišnih del, sprejme. Dobi stanovanje in prehrano. Biti mora večje instalatista in po možnosti tudi klesarstva in znati nekoliko nemške. Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 7873. (b)

POSTREŽNICO

ednosno pomočnico v gospodinjstvu za nekaj ur dnevno sprejemno. Stanovanje nudim, hrane ne. Plača po dogovoru. Ciglerjeva 20. (b)

GRADB. PODJETJE

sprejme s takojšnjim nastopom več težakov, zidarjev in tesarjev za dela v Ljubljani. Javiti se takoj. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Dobra plača« št. 7922. (b)

HRANO-STANOVANJE

in še denar nadim delavljemu, brezdomnemu dekletu. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Pohiteno« št. 7918. (b)

MEHANIČNI

ključavničarji, avtokolarji in avtomobilisti dobijo takoj službo proti ekstra dobremu plačilu. Merkur, Puharjeva 6. (b)

Vajenci

VAJENKO

ki bi imela veselje do damskega krojaštva, sprejme modni salon Tavčar, Hirska ul. 12. Istotam se prodaja nova skungas boja.

AVTOMEHANIČNI

VAJENKA sprejemno takoj. Merkur, Puharjeva 6. (v)

Službe
iščejo

MLADA GOSPA

sodna pisarniško prakso išče za čimprej primerno mesto v pisarni ali kaj stičnega. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7917.

GOSPODIČNA

mlada, trgovsko nabavljena, ki ima veselje do bolnikov, in bi se rada izpopolnila v negovanju bolnikov, bi šla brezplačno v kak zavod za bolne - kamor koli. Cenjene ponudbe na upr. »Slov.« pod »Pridno« št. 7892. (a)

UPOKOJENEC

zmožen pisarno del - knjigovodstvo, bilanciranja, ali pisalni stroj - sprejme primerno zaposlitev v Ljubljani. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7883. (a)

SIVILJA

išče stalne službe. Takoj. Betka Volje, Gradišče 6, Vrhnika. (a)

KOVAČ

s podkovsko šolo išče takojšnje zaposlitve. - Franc Vidmar, Rožna dolina II-5, Ljubljana.

Sohe
oddajo

MESEČNO SOBICO

oddam takoj gospodu. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 7706.

OPREMLJENO SOBO

lepo, oddam gospodu. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7916. (s)

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vzhodom - oddam. Rimska c. 9, prtiličje, desno. (s)

SOBO

z eno ali dvema posteljama oddam. Event. z uporabo kuhinje - na plin. Groharjeva 16 c prtiličje. Ogled od 10 do 16. (s)

CVETJE

po najnižji ceni se dobi pri Baloh, Kolodvorska 18.

POSODO ZA KISANJE

repe dobite pri Gosposdarski zvezi, Bleiweisova 29.

SENO

Interesente za vagonске količine sena prosimo, da sponarče svojo potrebo. Gosposdarski zvezi, Bleiweisova 29.

PISALNI STROJ

znane SOLIVER in pisalnik mizo iz svetlokovnega lesa, dobro ohranjen, prodam. - Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 7860.

ZAGO

(cirkularsko) najboljši ekstra močno soliden izdelek, še v novem stanju, izpod normalne cene napravljen. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7937. (l)

DVE SESALCI

za gasilce, stavebenike itd., velika in manjša, zelo ugodno napravljeni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7935. (l)

MOŠKE SKORJICE

št. 40-41 in 2 železni peči prodam. Zaloška cesta 69. (l)

VELEPODJETJE

(stara, vpojuna, zelo zaposlena trdnica) s 30 nastavnimi se zaradi selitve pod ugodnimi pogoji prodajo. Bel kupnine se lahko plača v obrokih. Ponudbe v upr. »Slov.« pod št. 7884. (l)

PRODAM

ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ

prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ

je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA

prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

KINO UNION 22-21

Je li mogoče med dvema zaljubljenca samo prijateljstvo? Odgovor vam daje film

»Ljubezen v poletju«

V glavnih vlogah: Winnie Markus, Lotte Lang, O. W. Fischer in drugi odlični dunajski igralci.

ob nedeljah: 10.30, 15.30, 19.30 in ob 17.30.

KINO SLOGA 27-30

V nizu lepih filmov, ki jih predvajamo, bo užitek za vsakogar, kdor bo videl film z najprejstojšo vsebino

»Bratec ti moj«

Iz dobe pesnikov Raimunda in Grillparzerja. Sodelujejo najboljši umetniki: Hans Holt, Hermann Thimig, Marie Harell, Winnie Markus, Jane Tilden, Paul Hörbiger. Režija: Hans Thimig. Dunajska filharmonija.

PREDSTAVE ob delavnikih ob 16 in 17, ob nedeljah: 10.30, 15.30, 19.30 in ob 17.30.

KINO KODELJEVO

Telefon 41-44

Sijajna burka iz kmetijske življenja

»Prodani stari očka«

Josef Eichheim, Oskar Sima, Elise Aulinger.

Predstave: nedelja ob pol 11 matineja, popoldne ob 14.30 in 17.

Prodamo

KADILCI Cigaret primanjkuje. Kajeenje škoduje vašemu zdravju. Edina rešitev - odvadite se kajeenja z našim zaželjenim sredstvom »Nikotinol«. Prodaja: Jugopacat, Gosposdarska 1.

SIVALNI STROJI pogrežljivi, sijajo napre in nazaj, krpajo, vežejo, stalno na zalogi pri Triglavu, Resljeva cesta 16.

BREZOVE METLE držaje za lopate, omela itd., dobite pri Gosposdarski zvezi, Bleiweisova 29 in Maistrova 10.

CVETJE po najnižji ceni se dobi pri Baloh, Kolodvorska 18.

POSODO ZA KISANJE repe dobite pri Gosposdarski zvezi, Bleiweisova 29.

SENO Interesente za vagonске količine sena prosimo, da sponarče svojo potrebo. Gosposdarski zvezi, Bleiweisova 29.

PISALNI STROJ znane SOLIVER in pisalnik mizo iz svetlokovnega lesa, dobro ohranjen, prodam. - Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 7860.

ZAGO (cirkularsko) najboljši ekstra močno soliden izdelek, še v novem stanju, izpod normalne cene napravljen. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7937. (l)

DVE SESALCI za gasilce, stavebenike itd., velika in manjša, zelo ugodno napravljeni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7935. (l)

MOŠKE SKORJICE št. 40-41 in 2 železni peči prodam. Zaloška cesta 69. (l)

VELEPODJETJE (stara, vpojuna, zelo zaposlena trdnica) s 30 nastavnimi se zaradi selitve pod ugodnimi pogoji prodajo. Bel kupnine se lahko plača v obrokih. Ponudbe v upr. »Slov.« pod št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

DAMSKI PLAŠČ prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7900. (l)

NAPRODAJ je lep lisicji ovratnik (Silberfuchs). Na ogled pri trdnici Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra c. št. 19. (l)

300 KG SENA prodam ali zamenjam za bleviski gnoj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gnoj« št. 7884. (l)

PRODAM ženski črna zimska plašč in ženske športne čevlje št. 39 ter nova - kombinirano veliko omaro, 2½ m široko. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7913. (l)

Kupimo

PISALNI STROJ dobro ohranjen, kupimo. Pellegriano, Kolo dvorska 6.

STARE URE

zapešene in žepne - samo v dobrem stanju, kupim. Janko Jazbec, urarski mojster, Miklošičeva c. 12.

KUHINJ. TEHTNICO

na užeji, kupim. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Točno« št. 7872. (k)

TRGOVINA